

FATA DE LA SAVOY

Alte romane de Hazel Gaynor

A Memory of Violets (Amintirea violetelor)

The Girl Who Came Home (Fata care s-a întors acasă)

Publicat prin acordul cu Folio Literary Management, LLC
și Livia Stoia Literary Agency.

The Girl from the Savoy

Copyright © 2016 by Hazel Gaynor

© 2019 Editura ACT și Politon pentru prezenta ediție românească

Editura ACT și Politon

Str. Înclinată, nr. 129, Sector 5, București, România, C.P. 050202.

tel: 0723 150 590, e-mail: office@actsipoliton.ro

www.actsipoliton.ro/blog

Traducător: **Anca-Claudia Bunea**

Redactor: **Maria Nicula**

Tehnoredactor: **Teodora Vlădescu**

Coperta: **Mădălina Ioniță**

Copyright Manager: **Andrei Popa**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GAYNOR, HAZEL

Fata de la Savoy / Hazel Gaynor; trad.: Anca-Claudia Bunea. – București:
ACT și Politon, 2019

ISBN 978-606-913-469-6

I. Bunea, Anca-Claudia (trad.)

821.111

AVERTISMENT: Distribuirea, copierea sau piratarea în orice fel a acestei cărți nu este pedepsită numai prin lege, dar contravine și tuturor normelor și principiilor etice și sănătoase pe care un astfel de titlu le promovează. Ce fel de efect va avea energia pe care vreți să o transmiteți mai departe, dacă aceasta vine prin furt, ilegalitate și lipsă de respect față de autor și față de toți cei care au contribuit la crearea acestei cărți, astfel ca ea să ajungă la dumneavoastră? Împărtășiți cu ceilalți informațiile importante, valorile și lecțiile pe care le-ați aflat din acest material, într-un mod corect și responsabil.

HAZEL GAYNOR

FATA DE LA SAVOY

Traducere din limba engleză de
Anca-Claudia Bunea

 ACT și Politon

2019

*Pentru sora mea, Helen.
Cu dragoste și un pahar mare de gin tonic.*

„...bărbați și femei pluteau tremurători ca niște fluturi de noapte, înconjurați de șoapte, de șampanie, de stele.”

– F. Scott Fitzgerald, *Marele Gatsby**

---

* Scott Fitzgerald, *Marele Gatsby*, traducere de Mircea Ivănescu, Editura Polirom, Iași, 2011, p. 240. (n.tr.)

Prolog

*Lancashire, Anglia
martie 1916*

În inima mea, am știut mereu că el va pleca; am știut că vor pleca cu toții în cele din urmă. Acum a sosit ziua de care m-am temut atât. Teddy pleacă la război, iar eu nu pot face nimic ca să împiedic asta.

Totul este confuz. Nu-mi amintesc să fi luat micul dejun. Nu-mi amintesc să fi făcut focul și nici alte treburi pe care le fac în mod obișnuit. Nu-mi amintesc când mi-am dat șorțul jos, nici când mi-am pus haina și pălăria. Nici măcar nu sunt sigură că am tras ușa după mine când am pornit spre gară, dar trebuie să fi făcut toate astea, pentru că într-un fel sau altul mă aflu aici, pe peron, iar el îmi pune în mâini un buchet de narcise. Nu știu cum, dar chiar pleacă.

– Mă voi întoarce înainte să îți dai seama că am plecat, îmi spune, ștergându-mi o lacrimă de pe obraz.

– Nici nu or să știe ce i-a lovit când o să ajungem acolo. Uită-te la noi. Suntem tari ca piatra!

Privesc de-a lungul peronului. Recruții adunați în grup arată ca niște tineri speriați. Nu ca niște soldați. Nici urmă de duritate.

– Mă întorc de ziua ta și te scot la dans în sat, cum am făcut anul trecut. Nici nu o să apuci să îți dai seama că am plecat, că o să mă și întorc.

Vreau să îl cred, dar știm cu toții cum stă treaba. Nimeni nu se întoarce. Gândul ăsta îmi frânge inima și respirația îmi este întreținută de lacrimi. Mama îmi spusese să nu devin sentimentală și

să-i suspin pe umăr: „Trebuie să fii puternică, Dorothy. Spune-i cât de curajos este și cât de mândră ești de el. Fără smiorcăieli și bocete.”

Și uite-mă cum fac exact pe dos de cum îmi spusese. Nu mă pot abține. Nu vreau să fiu mândră. Nu vreau să îi spun cât este de curajos. Vreau să cad în genunchi, să îi cuprind gleznele cu mâinile, ca să nu poată pleca. Să nu plece fără mine.

– Ne vom căsători la vară și vom avea o trupă de micuți care să alerge în jurul nostru, și totul va reveni la normal, Dolly. Doar tu și cu mine, și o viață simplă și liniștită. Exact așa cum ne-am dorit mereu.

Am dat din cap aprobator și mi-am cufundat obrazul în țesătura groasă a hainei lui. *O viață simplă și liniștită. Exact așa cum ne-am dorit mereu.* Încerc să nu ascult vocea din capul meu care îmi șoptește despre ceva mai mult decât o viață simplă și liniștită, vocea aceea care îmi vorbește despre aventuri răsunătoare ce așteaptă departe de aici. „Prostiile din capul meu.” Așa spune Sarah a noastră. Probabil că are dreptate. Și, de obicei, are.

Un șuierat puternic de aburi străpunge liniștea discretă a peronului, înecând suspinele înăbușite. Ușile încep să se trântescă și bărbații urcă în vagoane. Se desprind din îmbrățișări. Mâinile se eliberează chinuitor din strânsoarea lor. Este momentul despărțirii.

Mă ridic pe vârfuri și buzele ni se întâlnesc într-un ultim sărut. Nu este deloc un sărut lung și pasional cum îmi imaginam, ci grăbit și întrerupt de hohotele mele jalnice și de îndemnurile celorlalți, care îi spun lui Teddy că e momentul să se grăbească. Ne despărțim prea curând și el se îndepărtează de mine. Abia îi pot distinge chipul prin perdeaua lacrimilor.

Fluierul ascuțit al șefului de gară mă face să tresar. Mame și fiice se sprijină unele pe altele. Soțiile își strâng copiii la piept, în timp ce le fac cu mâna taților, ca o încurajare. Nori groși de fum se ridică de jur împrejur, iar eu îmi acopăr gura cu batista, în timp ce pistoanele prind viață și se pun în mișcare. Vagoanele tresar cu o smucitură, iar el pleacă.

Încep să mă mișc, pășind în ritmul cu care merge trenul, la început încet, apoi în pas alert. Pe toată lungimea peronului, femei și copii cu mâinile întinse, agățându-se de tot ce se poate ca să prelungească o ultimă atingere a unei mâneci, a unui deget, ultima fluturare a unei batiste albe. Și eu merg cu pași mărunți, apoi alerg, din ce în ce mai repede, până când nu mai pot ține pasul și el dispare.

S-a dus.

S-a dus.

Revin la pas și iată-mă stând în fumul înecăcios, în timp ce inima mi se sparge în mii de fărâme de disperare neputincioasă. Totul s-a schimbat. Totul va fi diferit acum.

Mi-am vârat mâinile în buzunarele hainei, și am dat cu degetele peste câte o bucată de hârtie împăturită în fiecare buzunar. Îmi arunc privirea la textul mâzgălit în grabă de Teddy, pe care îl țin în mâna dreaptă: *Micuța mea scumpă, nu fi tristă. Când se va termina războiul, mă voi întoarce la tine, mă voi întoarce în Mawdesley. Tot ce îmi doresc pe lume este să fiu alături de tine.* Mă uit și la pagina din mâna stângă, ruptă din ziarul de dimineață în timp ce făceam focul în dormitorul lui Madam. FAVORITA SOCIETĂȚII ȘI INFIRMIERĂ EROINĂ, VIRGINIA CLEMENTS, DEMASCATĂ CA FIIND CELEBRITATEA DIN WEST END, LORETTA MAY! Mă uit la chipul ei frumos și la hainele ei elegante, imaginea perfectă care însoțește cronica incandescentă cu privire la cea mai recentă producție de răsunet a lui Cochran și la noua vedetă fermecătoare din trupa lui. Mă uit cu atenție la ambele bucăți de hârtie. Într-o mână, viața pe care o știu. În cealaltă, viața pe care o visez.

Clopoțele bisericii bat ora exactă. Este timpul să mă întorc la spălatul de luni și la treburile previzibile care umplu programul unei fete în casă bună la toate, așa cum sunt eu. În timp ce îmi șterg lacrimile, împăturesc bucățile de hârtie și le pun la loc în buzunar. Întorc spatele fumului îndepărtat scos de trenul în care se află Teddy și traversez peronul. Suprafața este înghețată și pășesc cu grijă, mergând nesigur. Alunec puțin, îmi recâștig echilibrul și continui să merg. După ce traversez linia

ferată, pășesc pe marginea acoperită cu iarbă degerată care scârțâie satisfăcător sub cizmele mele. Pe teren mai stabil, pașii mi se lungesc și merg mai rapid, dar în tot acest timp întrebarea nu îmi dă pace: Mă îndepărtez de viitor sau merg către el?

Nu găsesc un răspuns. Nu ține de mine să îl dau.

Acum războiul are toate răspunsurile.

ACTUL I

SPERANȚA ,

LONDRA
1923

La întrebarea: „Sunt stelele valoroase?”,
trebuie să dau un răspuns evaziv: „Sunt stele și stele.”
– C.B. Cochran, *Weekly Dispatch*, 1924

DOLLY

„Asta este partea fascinantă a vieții, domnișoară Lane.
Minunata ei imprevizibilitate.”

— Lucrurile sunt foarte simple: o persoană poate să fie nepunctuală sau dezordonată, însă dacă vrea să se descurce în viață, în mod cert nu poate să aibă ambele metehne.

Nu voi uita niciodată aceste cuvinte și nici pe menajera care mi le-a aruncat în față pe când mă furișam înapoi în casă – răvășită și la o oră târzie – după o după-amiază în care avusesem liber. Mă plimbasem cu Teddy prin ploaia de vară și pierdusem complet noțiunea timpului. Meritam să fiu muștrată.

— Dorothy Lane, ești exemplul perfect de persoană care nu se va ajunge nicăieri în viață. Nu se va alege nimic de tine.

A fost prima dată când mi s-a spus că nu sunt bună de nimic. Dar nu a fost și ultima.

Eram la prima mea slujbă pe atunci. Fată în casă, bună la toate. „Fata nepricepută la toate, mai bine zis”, bombănea menajera. O chema Peggy Griffin, sau Piggy*, cum îi spuneam în privat, din cauza nasului scurt și țeșit și a mâinilor ca niște copite. Piggy nu mă suporta și nici eu nu o suportam pe ea. Nici

---

* Purcelușa. (n.tr.)

treburile casnice nu le puteam suporta, de altfel. Presupun că nu mă ajuta faptul că toate gândurile mele erau de regulă în altă parte, iar nu la sarcina pe care o aveam de îndeplinit.

„Dolly visătoarea” mă porecliseră servitoarele de la Mawdesley Hall. Ferestrele deschise și ușile întredeschise sunt un dar pentru o fată cu urechile ascuțite și cu capul în nori. Muzica ce se auzea de la patefon mă făcea să salt în ritm de dans pe când storceam rufele de luni. Frânturi de conversații pluteau pe culoare, iar eu măturam și lustruiam, umplându-mi capul cu gânduri despre vedetele din producțiile de pe scenele din West End, Ziegfeld Follies, Broadway – toate acestea fiind o distracție de la rutina tristă a muncii, de la război, de la teama că Teddy va fi mobilizat. S-ar putea să fi pierdut multe lucruri în acei ani în care am început să am toate aceste dorințe naive, dar m-am agățat de visările mele cu încăpățânarea unei slujnice din Lancashire. Dorința de a ajunge mai sus nu m-a părăsit niciodată. O simțeam ca pe o fluturare de aripi în inimă.

O simt și acum, când mă adăpostesc de ploaie, stând chirchită în ușa unei ceasornicării de pe Strand. Atenția îmi este distrasă de afișele lipite pe autobuzele în deplasare: Tallulah Bankhead, Gertrude Lawrence, Loretta May. Vedetele ale căror fotografii și recenzii despre premiere le tăiasem din ziare și le lipisem în albumele mele; femeile pe care le admir de sus, din galeria de la teatru, bătând din picioare și strigând de încântare, dorindu-mi să fiu pe scenă cu ele și să port haine argintii din șifon*. Ni se spune „fetele de la galerie”: slujnice și vânzătoare care cumpără bilete ieftine și își urmăresc cu loialitate vedetele preferate, cu accese de fanatism. Tânjim după viața fascinantă a dansatoarelor din trupă și a protagonistelor; după o viață care oferă ceva mai mult decât jupoane de cusut, șireturi de călcat și scări de lustruit. Însă nu îmi doresc doar să scap de o viață de trudă. Vreau să îmi iau zborul. Așa că mă

---

*Șifon – țesătură subțire și deasă de bumbac, din care se confecționează, în special, lenjerie. (n.red.)

îngrijesc de această fluturare neastâmpărată din inima mea, de parcă ar fi o pasăre cu aripa rănită, în speranța că într-o bună zi se va vindeca și își va lua zborul.

Tresar la auzul unei bătai neașteptate în fereastra din spatele meu. Mă întorc și zăresc un bărbat cu trăsături dure care mă privește încruntat din prăvălie, cu niște ochi răutăcioși ce aruncă luciri din spatele ochelarilor cu rame negre. Spune ceva ce nu înțeleg și bate din palme, într-un gest de alungare, ca și cum aș fi un câine care salivează la ușa măcelăriei. Scot limba la el și plec din ușă, cu pași grăbiți, sărind peste băltoace, în timp ce degetele de la picioare mi se îneacă precum niște pisoii nedoriți în ciorapii îmbibați cu apă.

Trec pe lângă prăvălii care vând biciclete și pe lângă tutungerii, comercianți de vinuri, negustori de pânzeturi și modiste, iar când îmi zăresc reflexia în vitrine, îmi dau seama că ploaia cade în jurul meu torențial ca o perdea. Buclele răvășite îmi atârnă în dezordine pe sub pălărie, toată strădania mea cu bigudiuri și soluții de ondulat fiind zădărnicită de ploaie. Ciorapii cei noi de bumbac sunt împrășcați cu noroi și mi s-au lăsat la glezne precum straturile de foitaj, căci benzile elastice pe care le pusesem în loc de jartiere e clar că nu și-au făcut treaba cum trebuie. Haina mea de împrumut este de două ori cât mine. Pantofii la mâna a treia își scârțâie scuzele pentru starea lor ponosită la fiecare pas. Piggy Griffin avea dreptate. Sunt o fată nepunctuală și dezordonată. O fată care nu se va descurca niciodată în viață.

Ocolesc vânzătorii de ziare și mă dau la o parte din calea unui grup de domni cu melon, în timp ce tramvaietele și automobilele gonesc pe lângă mine, în zgomot de claxoane și zornăit de clopoței. Strigătele negustorilor ambulanti și tropăitul copitelor unui cal înhămat la trăsură amplifică zgomotul infernal. Îmi simt stomacul agitându-se ca un putinei în care se bate smântâna, emoționată și speriată de perspectiva noii mele slujbe de cameristă la hotelul Savoy.

Savoy. Îmi place cum sună.

Cu capul plecat ca să evit ploaia care cădea oblic, iau ultima cotitură pe Carting Lane, când mă ciocnesc spectaculos de un domn care se grăbea în sens opus. Mă dezechilibrez ușor și scap geanta din mână, în timp ce domnul se izbește zdravăn de pământ. Îmi amintește de o scenă dintr-un film cu Buster Keaton*. Îmi duc mâna la gură ca să îmi înăbuș un hohot de râs.

— Îmi pare foarte rău! Sunteți teafăr?

Îmi ridic vocea să acopăr zgomotul ploii și șuieratul anvelopelor automobilelor care trec prin băltoace.

— A fost vina mea. Nu mă uitam pe unde merg.

O mulțime de coli de hârtie zac împrăștiate în jurul lui, lipite de strada udă precum semnele jocului de șotron lăsate de un copil. Încearcă să se ridice, pierzându-și echilibrul și alunecând pe caldarâmul umed. Îi întind mâna și îi ofer brațul ca să se sprijine. El se prinde de amândouă și reușesc să îl ridic. În poziție verticală este surprinzător de înalt. Și chipeș. Bărbia îi este acoperită cu o barbă tunsă scurt. Buzele sunt încadrate de o mustață subțire roșiatică, cu o nuanță mai deschisă decât părul roșcovan, culoarea blăunii de vulpe. Chiar vreau să-l ating, dar îmi încleștez pumnii ca să fiu sigură că nu o s-o fac.

— V-ați lovit? întreb, aplecându-mă să ridic hârțiile.

— Nu cred.

Își scutură apa de pe haină ca un câine care tocmai a ieșit din mare și se apleacă să mă ajute, bâjbâind să apuce marginile colilor de hârtie lipite de pavaj.

— Mă simt ca un idiot. Dar tu te-ai lovit? Ne-am ciocnit, nu glumă!

Vorbește ca la jurnalele de actualități de la Pathé, totul la superlativ și minunat.

Mă verific.

---

*Joseph Frank Keaton, cunoscut sub pseudonimul Buster Keaton (1895-1966), a fost un actor și regizor american de film, celebru pentru filmele sale mute și pentru expresia sa stoică și imperturbabilă; a fost poreclit „Marele Chip de Piatră”, fiind considerat „omul care n-a râs niciodată”. (n.red.)

— Mi s-a dus firul de la ciorap, dar se rezolvă cu un ac și o ață. Cel puțin am reușit să rămân în picioare. Ar fi trebuit să mă uit pe unde merg.

– Și eu. A fost absolut imposibil de evitat.

Se uită la mine, în colțul gurii i se întrezărește o urmă de zâmbet, iar ochii lui par de un cenușiu adânc, perfect asortați cu vremea.

— Sau poate că a fost necesar.

Rânjim unul la celălalt ca cei mai mari caraghioși, de parcă am fi rămas blocați acolo și niciunul nu este capabil să se îndepărteze sau nu vrea să o facă. Londra se estompează pe fundal, în timp ce ploaia începe să se domolească și strigătele negustorilor ambulante se contopesc într-un vals în trei timpi. Preț de un moment înecat total în ploaie, nu există nimic altceva de făcut, niciun alt loc mai bun în care să fii, nimeni pentru care să-ți faci griji. Doar melodia unei după-amiezi ploioase londoneze și acest străin. Îmi văd propria reflexie în ochii lui. Este ca și cum mi-aș privi viitorul.

Un șuvoi de apă se scurge de pe marchiza în dungi verde ca menta a florăriei de lângă noi, adunându-se chiar în mijlocul pălăriei lui. Recuperând ultimele coli de hârtie, se adăpostește sub marchiză, iar clipa ne scapă printre degete ca balonul unui copil, iar eu nu pot decât să o privesc cum dispare peste acoperișuri. Vin și eu lângă el sub marchiză, în timp ce el își șterge coatele cu o batistă albă și își inspectează mica ruptură din genunchiul pantalonilor.

– Să-i ia naiba de pantofi noi, mormăie. Nu te poți bizui pe ei pe așa o vreme.

Are pantofi eleganți, din piele, cu perforații, în două nuanțe, bleumarin și bej. Mă uit la încălțăminte mea cu șireturi, căpătată de la Clover, ponosită și uzată precum bătrâna doamnă Spencer de la pescărie. Pun un picior peste jenată și spun:

– De-aia nu mă stresez eu din cauza asta. Încălțăminte veche este mult mai bună. Lucru valabil și când vine vorba de bărbați.

Accentul meu de Lancashire sună țărănește pe lângă al lui și îmi pare rău că am renunțat la lecțiile de dicție pe care le

Începusem anul trecut. Nu puteam să o suport pe femeia aia încrezută care ținea lecțiile. Până la urmă i-am spus să se mai ducă învățându-se cu alfabetul ei fonetic. Acum nu pot să nu remarc că e posibil să fi fost cam pripită.

Îl urmăresc cum se agită și se vânzolește ca să se aranjeze, potrivindu-și haina și schimbându-și pălăria cu una de fetru de culoarea castanei cu o bandă ciocolatie. Și mai elegant. Umbrele întunecate de sub ochii lui îmi sugerează o noapte pierdută. Miroase a whisky și a țigări, a briantină și a ploaie. Nu-mi pot lua ochii de la el.

– Nu te supăra, dar arăți terminat.

Ridică o sprânceană:

– Ești mereu așa de măgulitoare cu străinii?

Apoi afișează din nou zâmbetul acela ivit în colțul gurii, ca și cum ar fi tras de un fir invizibil.

– A fost o noapte lungă, dacă ții neapărat să știi.

– Sper că fata a meritat.

Râde.

– Ia te uită, ce haioasă ești! Aveam nevoie de puțin amuzament astăzi. Mulțumesc.

Și când îi dau paginile îmbibate cu apă pe care le salvasem de pe jos, remarc notele muzicale.

– Cânti?

– Da.

Și ia o pagină din mâna mea.

– De fapt, compun.

– Compozitor? Ei, pe naiba! Blues sau jazz?

– Blues în special.

– Ah!

– Pari dezamăgită.

– Prefer jazzul.

– Nu toată lumea îl preferă?

Îi mai dau o pagină.

– Și e bună muzica ta?

Are un aer ușor stânjenit.

– Mă tem că nu. Cel puțin, nu deocamdată.

- Ce păcat. Ador muzica. Muzica bună adică. În special jazzul. Zâmbește din nou.

- Atunci poate ar trebui să scriu o piesă.

- Poate că ar trebui.

Și iată-ne din nou rânjind unul la altul. Are ceva străinul acesta cu părul de vulpe, care mă face să zâmbesc din degetele ude de la picioare și până în creștetul pălăriei. Nu m-a mai făcut nimeni să mă simt așa de când aveam opt ani și l-am întâlnit prima dată pe Teddy Cooper. Nu am crezut că cineva mă va mai face să mă simt vreodată la fel. O parte din mine a sperat mereu că nu mă va mai face nimeni să mă simt la fel.

- Dumneata cu ce te ocupi? Întreabă el. În afară de a dărâma bărbați nevinovați pe stradă?

Urâsc să le spun oamenilor cu ce mă ocup. Prietena mea cea mai bună, Clover, spune că este vânzătoare sau funcționară dacă o întreabă cineva.

- Nimeni nu-și dorește să se însoare cu o servitoare, spune ea. Mai bine spui o minciună nevinovată, dacă vrei să îți găsești vreodată un soț.

Vreau să îi spun că fac parte dintr-o trupă de fete sau că sunt actriță și joc în spectacole de revistă la Pavilion. Vreau să îi spun că sunt *cineva*, dar ochii ăia cenușii cer adevărul.

- Sunt doar o servitoare, spun, pe când Big Ben bate ora exactă.

- *Doar o servitoare?*

- Da. Deocamdată. Încep o slujbă nouă astăzi. La Savoy. Orologiul mi-a amintit.

- De fapt, chiar de acum.

- O servitoare ambițioasă. Un lucru rar și minunat.

Un surâs i se întinde pe față în timp ce chicotește înfundat. Nu sunt sigură dacă mă tachinează.

- Nu vreau să te rețin.

Face sul hârtiile umede și le strânge subraț ca și cum ar ține un prosop.

- Sunt Perry, spune, întinzând mâna. Perry Clements. Încântat de cunoștință.

Îi simt mâna caldă prin țesătura mânușii mele. Senzația îmi dă furnicături în podul palmei.

– Perry? Ce nume neobișnuit.

– Prescurtarea de la Peregrine. Înfrorător, nu-i așa?

– Ba așa zice că-i chiar încântător. De fapt, cred că *dumneata* ești încântător. Dorothy Lane, spun eu. Pe scurt, Dolly. Îmi pare bine să te cunosc, domnule Clements.

Arăt către sulul de hârtii de la subrațul său:

– Sper că nu sunt complet distruse.

– Mi-ai făcut o favoare, ca să fiu sincer, domnișoară Lane. Probabil e cea mai funebră compoziție pe care am scris-o vreodată.

Apoi face ceva neobișnuit și îndeasă hârtiile într-un coș de gunoi de lângă mine, la fel de dezinvolt de parcă ar fi fost ambalajele rămase de la o cină cu pește.

– Nu poți face asta! izbucnesc eu.

– De ce nu?

– Ei, bine. Uite de aia. Pur și simplu nu poți!

– Dar se pare că tocmai am făcut-o. Asta este partea fascinantă a vieții, domnișoară Lane. Minunata ei imprezibilitate.

Își strecoară mâinile în buzunarele hainei și se întoarce să plece.

– A fost foarte plăcut să te cunosc.

Strigă ca să acopere vacarmul produs de trafic și de ploaie:

– Chiar ești fermecătoare. Mult noroc la noua slujbă. Sunt sigur că te vei descurca de minune!

Îl urmăresc cu privirea în timp ce aleargă timid pe stradă, alunecând și patinând pe măsură ce se îndepărtează. Observ că șchioapătă și sper că este o rană mai veche de război și nu rezultatul ciocnirii noastre. Își scoate pălăria când se urcă într-un autobuz și eu îi fac cu mâna. Pare mai mult un salut entuziast adresat unui vechi prieten decât un „la revedere” politicoș spus unui străin.

Când nu îl mai zăresc deloc, iau teancul de hârtii din coșul de gunoi. Nu sunt sigură de ce, dar mi se pare că asta trebuie să fac. Ceva din paginile acestea îmi vorbește despre aventuri și, după cum spunea Teddy când priveam primul grup de bărbați

care pleca în Franța, niciodată nu trebuie să dai cu piciorul aventurii când îți bate la ușă. Niciunul dintre noi nu știam că experiența războiului era departe de marea aventură pe care și-o imaginau ei pe când își luau rămas bun.

În timp ce bag hârtiile în buzunarul hainei, cobor alergând pe Carting Lane, cu grijă să nu alunec pe pavaj, care este o pantă continuă până ajunge la chei și la râu. Este o liniște plăcută după haosul de pe Strand, chiar și cu șuvoiul constant de vehicule pentru livrări și căruțe care trec în goană. Mă îndrept către intrarea de serviciu, adăpostită de o arcadă, și dau colțul ca să cobor un șir de trepte abrupte ce duc către o ușă neagră. O servitoare stă aplecată și freacă cu o bucată mare de piatră de albit partea din mijloc. Mie mi se pare o muncă de prisos, din cauza ploii ce se scurge pe scări, a cizmelor și încălțărilor murdare de peste tot, dar, după cum bine știu, nu este treaba unei servitoare să pună la îndoială rostul treburilor care i se încredințează.

Își ridică privirea și își șterge mâinile pe șorțul din pânză de sac.

– Îmi cer scuze, domnișoară.

Îi zâmbesc.

– Nu vreau să te întrerup.

Are obrajii îmbujorați din cauza efortului. Este tânără. Probabil că este prima ei slujbă. Nu cu mult timp în urmă, și eu eram la fel, frecam trepte, lustruiam mânere greoaie din alamă și căram găleți grele cu cărbuni, trăind mereu cu spaima să nu fac vreo mișcare greșită, ca să nu mă dea afară menajera sau stăpâna. Fata îmi aruncă o privire pierdută și își trage zgomotos găleata într-o parte ca să îmi facă loc să trec. Pășesc în vârful picioarelor ca să nu îi stric munca.

Deasupra ușii este un semn pe care scrie: **PENTRU LIVRĂRI, BATEȚI DE DOUĂ ORI**. Din moment ce nu livram nimic, am tras de clopoțel. În mintea mea, mama mă muștră:

– Ai întârziat în prima zi de muncă, Dorothy Mary Lane. Și uite în ce hal arăți. Cerșești milă realmente.

Aud pași apropiindu-se de ușă, apoi cum se trage un zăvor și ușa se deschide. O servitoare cu o expresie iritată se holbează la mine.

– Fata nouă?

– Da.

Mă apucă de mânerul genții și mă trage înăuntru.

– Ai întârziat. E foc și pară.

– Cine?

– O'Hara. Șefa cameristelor. Dacă îi dai motive să fie nervoasă, o să ne arate ea tuturor.

Înainte să apuc să mă apăr sau să răspund ceva, îmi dă un brânci într-o cămăruță, îmi spune să aștept acolo și năvălește afară, boscorodind în barbă.

Îmi așez geanta pe lepedea de piatră și privesc în jur. De pe polița de deasupra căminului, se aude ticăitul unui ceas. Pe un perete stă agățat un tablou cu Regele. O masă mică se află sub o fereastră îngustă. Altfel, camera este liniștită, rece și neatrăgătoare, nimic din ceea ce mă așteptam să găsesc la Savoy. Udă leorcă și îngrozitor de singură, scot fotografia din buzunarul hainei și îmi trec degetele ușor peste imaginea lui. Chipul care îmi trezește amintiri atât de dureroase. Chipul pe care îl privesc ori de câte ori cineva îmi spune că nu sunt suficient de bună. Chipul care mă ambiționează mai tare să dovedesc că sunt suficient de bună.

La auzul unor pași repezi ce se apropie pe hol, îndes fotografia mototolită la loc în buzunar și mă rog ca șefa cameristelor să fie o femeie iertătoare și înțelegătoare.

De cum intră în cameră, devine dureros de evident că nu este nici iertătoare, nici înțelegătoare.

DOLLY

Aventuri minunate îi așteaptă pe aceia
care îndrăznesc să le descopere.

O'Hara, șefa cameristelor, este o irlandeză aprigă, cu o privire încruntată de îngheață iadul și cu o atitudine pe măsură. Este înaltă și ciudat de colțuroasă, cu părul fixat în bucle negre strânse ca să îi încadreze fața. Stă cu mâinile încrucișate pe piept, coatele îi sunt încordate pe țesătura rochiei negre de mătase precum niște vătraie cu care așteaptă să împungă pe oricine îi stă în cale.

– Dorothy, presupun? Vocea ei este tăioasă și autoritară.

Dau din cap afirmativ.

– Da, domnișoară. Dorothy Lane. Dolly, pe scurt.

Se uită ostentativ la un ceas de buzunar prins la pieptul rochiei.

– Ai întârziat cinci minute. Dacă de la flușturaticile din fabrici pline de machiaj și care poartă ciorapi colorați mă aștept să nu aibă noțiunea timpului și să o dea în bară întruna, de la fetele angajate la Savoy am alte pretenții. Presupun că este prima și ultima dată când ajungi târziu?

I-am simțit cuvintele ca pe strânsoarea cleștilor unor crabi vii din piața de pește Billingsgate. Dau iar din cap și fac un pas în spate. Când vorbește, venele de la gât i se încordează de parcă ar

încerca să fugă de ea. Dacă aş fi o venă din gâtul lui O'Hara, şi eu aş încerca să fug.

– Dl Cutler nu aprobă sositul târziu, continuă ea. Chiar deloc. Să nu mai vorbim de manager.

Nu am nici cea mai vagă idee cine este Dl Cutler sau managerul, dar hotărâsc că nu e cel mai bun moment să cer lămuriri.

– Îmi pare foarte rău. Vedeţi, domnişoară, am dat peste cineva, şi ploaia...

Un semn brusc făcut cu mâna mă opreşte la jumătatea propoziţiei.

– Nu mă interesează scuzele tale şi, cu siguranţă, nici nu am timp de aşa ceva.

Verifică din nou ceasul de buzunar, ca şi cum ar fi controlată de cineva.

– Grăbeşte-te. Ia-ţi geanta. Vino cu mine.

Se întoarce şi dispăre din cameră. Îmi iau geanta şi mă grăbesc în urma ei, luându-mă după parfumul familiar de săpun Sunlight pe care îl lasă în urmă. Se deplasează cu paşi iuţi şi fermi, foşnetul fustei ei amintindu-mi de mama când îşi freca mâinile ca să le încălzească la foc. Urcăm o scară mică din piatră care duce către o serie de coridoare înguste şi în pantă, cu pereţi goi, luminaţi ici-colo de lumini obscure. Trecem printr-o cameră mare în care servitoarele sunt aplecate deasupra unor coşuri de răchită şi sortează mormane de rufe, apoi printr-o altă cameră, unde o tiparniţă pocneşte şi zbârnâie, iar nişte bărbaţi cu şorţurile pătate de cerneală cercetează texte pe sub ochelari. În aer pluteşte un miros apăsător de ulei şi gudron. Este puternic şi industrial. Departe de candelabrele sclipitoare şi covoarele somptuoase din imaginaţia mea.

– Recomandarea de la Lady Archer a fost laudativă, observă O'Hara, privind peste umăr şi apoi în jos, într-un fel care sugerează că nu mă ridic la înălţimea fetei pe care o aştepta.

Şi adaugă:

– Iar menajera a vorbit despre tine foarte frumos.

– Chiar aşa? Foarte amabil din partea lor.

Sunt surprinsă. Nu pot să cred că Lady Archer poate vorbi laudativ la adresa vreunei persoane, nu mai vorbesc de mine. Am lucrat pentru ea ultima oară, la reședința din Grosvenor Square. Nu cred că mi-a adresat mai mult de zece cuvinte în cei patru ani pe care i-am petrecut acolo și majoritatea au fost observații legate de înfățișarea mea și sugestii despre cum ar putea fi îmbunătățită.

– Nu a fost amabilitate, Dorothy. A fost sinceritate. Bunăta-tea și sinceritatea sunt două lucruri diferite. Ți-aș sugera să nu le confunzi.

Mai mergem puțin, până când face brusc la stânga, și se oprește.

– O să luăm ascensorul de serviciu, spune, verificându-și din nou ceasul de buzunar și țâțâind dezaprobator în timp ce mă înghesuie în ascensorul îngust și îmi indică liftierului să ne ducă la etajul al doilea. Liftierul mormăie un „bună ziua” înainte să tragă grilajul de metal și să apese un buton de pe panoul din perete.

– Bănuiesc că nu ai mai fost într-un ascensor electric, spune O’Hara în timp ce mașinăria prinde viață și începe să urce.

– Nu, nu am mai fost.

Îmi sprijin palmele de perete ca să îmi păstrez echilibrul pe măsură ce lăsăm etajele în urmă. Nu sunt sigură că îmi place senzația.

– Savoy este primul hotel alimentat complet cu energie electrică, continuă ea. Ascensoare electrice, iluminat electric – și încălzire centrală, bineînțeles. Nu mă îndoiesc de faptul că aici vei avea parte de experiențe noi.

Își trage umerii în spate și adoptă o postură mândră.

– Te vei obișnui curând cu asta.

– Da, cred că mă voi obișnui.

Ascensorul îmi dă o senzație de greutate. Îmi simt gura uscată. Mor de sete.

După ce ieșim din ascensor, o urmez pe O’Hara pe un alt coridor și apoi într-o cameră mare, asemănătoare camerei servitorilor de la Mawdesley Hall. Îmi spune că este camera

personalului și că aici voi lua masa. Pe puțin douăsprezece camere stau la o masă lungă de lemn, cu fețele luminate de becurile electrice suspendate de un scripete sub formă de roată din tavan. Pereții sunt zugrăviți cu un galben muștar bolnăvicios.

O'Hara face un gest către masă.

– Sunt sigură că vă puteți prezenta singure. Pauza de după-amiază este de zece minute. Micul dejun, prânzul și cina se servesc aici. Ceainicul poate să facă probleme. Așteaptă acolo.

Și se îndepărtează într-un foșnet de mătase. Îmi pun geanta jos și îmi vâr mâinile în buzunarele hainei.

– Mi se pare mie că ceainicul nu e singurul care face probleme.

Mormăi cuvintele ca pentru mine, însă una dintre fetele care stă cel mai aproape mă aude. O bufnește râsul și împrășcă cu ceai în jur.

– Este cea mai amuzantă chestie pe care am auzit-o anul ăsta. Unde te-au găsit, în sala de spectacole?

Am sentimentul neplăcut că sunt fata nouă din școală, nefiind sigură dacă ar trebui să mă așez lângă celelalte sau să aștept să se întoarcă irlandeza cea aprigă. Fetele de la masă trăncănesc precum un stol de grauri. Se prefac că nu mă observă, dar îmi dau seama că toate încearcă să îmi arunce priviri pe furiș, fără să se holbeze în mod evident. Câteva îmi zâmbesc. O altă fată mă privește atât de intens încât mă întreb dacă nu am lucrat cu ea înainte și nu am jignit-o cumva, deși nu reușesc să îmi dau seama.

Fata care pare cea mai tânără toarnă ceai dintr-un ibric și îmi dă și mie o ceașcă.

– Ai înotat în Tamisa? mă întreabă. Ești udă learcă. Și lași bălți pe podea.

Mă uit în jos. Un mic lac s-a adunat pe podea din apa ce se scurge de prin colțurile hainei mele. Mi-o scot și o strâng la subraț, explicându-i fetei că afară toarnă cu găleata.

Fata care împrășcase cu ceai mă întreabă dacă am auzit de un obiect numit umbrelă.

– Sissy, apropo, spune ea, Sissy Roberts.

– Dorothy Lane, răspund. Pe scurt, Dolly. Nu îmi bat capul cu umbrelele. Dai mereu peste oameni și trebuie să îți tot ceri scuze. În orice caz, puțină ploaie nu a făcut rău nimănui.

Sissy râde.

– Ar face rău covoarelor turcești ale managerului, dacă te scurgi peste *ele*.

Când iau prima gură de ceai, O'Hara năvălește din nou în cameră.

– Vino, Dorothy. Te duc la dormitoarele cameristelor.

Se oprește și se holbează la mine de parcă m-ar vedea pentru prima dată.

– Doamne, fato! Ești udă până la piele. Ai înotat până aici?

Comentariul ei le face pe celelalte să chicotească din nou. Sissy scapă un „succes” pe când îmi las ceaiul fără tragere de inimă și mă grăbesc să țin pasul cu O'Hara, ca un boboc care o urmează pe mama găscă.

Coborâm pe un alt coridor lung care duce la o scară îngustă, unde doi hamali se luptă cu o ladă de șampanie care pare grea. Unul dintre ei îmi face cu ochiul când trece pe lângă mine. Obraznicul. Trecem pe lângă o cameristă a cărei bonetă abia se distinge deasupra teancului de lenjerie pe care îl poartă în brațe, apoi pe lângă un băiat de serviciu tânăr, îmbrăcat într-o uniformă de un albastru pudrat, care se dă cuminte în lături ca să ne lase să trecem. Îmi aduce aminte de un soldat de jucărie cu mănușile lui albe elegante și epoleții lui. Îi spune „bună dimineața” lui O'Hara, iar la mine se holbează de parcă nu ar mai fi văzut fete. Îi întorc cel mai frumos zâmbet pe care îl am, făcându-l să roșească precum o piersică coaptă. O'Hara îi spune că nu e politicos să se holbeze, îi sugerează să își îndrepte părăria și să se grăbească să ducă mesajul pe care îl are. La dojana ei, obrajii lui se fac stacojii.

– Împarți camera cu alte trei cameriste, explică O'Hara, avântându-se înainte. Îți sugerez să scapi de hainele alea ude, dacă nu vrei să faci pneumonie înainte să apuci să schimbi o față de pernă. Uniforma te așteaptă pe pat: două rochii albastre de dimineață, două rochii negre din mătase moar pentru

după-amiază și seară, trei șorțuri albe, două bonete plisate, ciorapi negri și pantofi negri. Rufele se trimit la spălat luna. Hotelul are propria spălătorie în Kennington.

Când aud Kennington mi-o ia inima la galop, dar nu am timp de amintirile care mă năpădesc, fiindcă O'Hara turuie mai departe:

– Sissy Roberts o să îți facă un tur să îți arate zonele din hotel în care ți se permite accesul. Fii atentă. Nimeni nu își dorește să vadă o servitoare într-un loc în care nu are voie să se afle. Vin mai târziu cu o listă de menaj.

Habar n-am ce este o listă de menaj. Aș întreba, dar gura îmi este uscată și limba mi-e umflată ca o broască.

– La etajul al doilea sunt dormitoarele personalului care locuiește în hotel, explică ea. Șefii departamentelor sunt cazați la etajul opt. Managerul – Reeves Smith – are un apartament aici, deși de regulă stă la hotelul din același lanț, Berkeley. Fiecare etaj cu oaspeți are un chelner, un valet și o cameristă pentru a servi etajul respectiv. O să primești instrucțiuni de la ei, dacă este necesar.

Holul este mai luminos decât coridoarele de la etajele inferioare. Becurile electrice lucesc din candelabrele de perete. Pantofii mei îmbibați cu apă scârțâie pe linoleumul castaniu în timp ce pășesc, cu un zgomot care îmi strepezește dinții. O urmez pe O'Hara până la o ușă îmbrăcată cu lambriuri, în dreptul căreia se oprește și alege o cheie din impresionanta colecție de chei de la piept. Deschide ușa și intrăm împreună.

Camera este curată, practică, mobilată comod. Mult mai plăcută decât camera mică și dezordonată pe care am împărțit-o cu Clover la ultimul etaj din casa de pe Grosvenor Square. Miroase a lac de mobilă și a lavandă. O carpetă turcească tronează în mijlocul camerei, uzată pe ici pe colo de la atâția pași ai cameristelor. Fiecare dintre cele patru paturi este perfect acoperit cu o cuvertură albă brodată, trasă peste cearșafuri și saltea. O'Hara se îndreaptă către o fereastră îngustă cu cercevea pe care o închide.

- Baia cameristelor este pe hol, mai spune. Toaletele sunt în dreapta. Te vei ocupa de camerele oaspeților de la etajele patru și șase. Toate camerele sunt dereticate zilnic, se începe cu cele care nu sunt ocupate și care sunt pregătite pentru viitorii oaspeți, apoi se trece la cele ocupate, imediat ce oaspeții ies. Bați de trei ori înainte să spui: „Curățenia”. Apoi, pui pe ușă un semn care spune: „Se face curățenie” și închizi întotdeauna ușa după tine. Nu vrea nimeni să te vadă cum îți faci treaba.

Trage marginea unei cuverturi și umflă o pernă.

- Dacă se întâmplă să vină un oaspete pe nepusă masă, trebuie să ieși din cameră și să îți termini treaba când ți se va spune. Într-un hotel se petrec tot felul de lucruri la ore neașteptate și imprevizibile, Dorothy. Nu te poți aștepta la rutina și intransigența unei gospodării obișnuite.

- Nu. Da. Sigur.

În capul meu dansează gânduri despre o listă impresionantă de oaspeți ai hotelului. Vedete de la Hollywood. Moștenitoare privilegiate din America. Favoritele Londrei mondene. Cu mult mai impresionant decât bătrânele înțepate care veneau în vizită la Lady Archer, pentru seri plictisitoare de bridge și reuniuni triste în casă.

- În timpul zilei, vei mai avea și alte treburi - vei aranja dulapurile cu rufărie, vei mai coase uneori pentru oaspeți, lucruri de felul acesta. Seara, o să tragi jaluzelele și draperiile și o să desfaci paturile. Trebuie să saluți oaspeții politici, cu „bună dimineața”, „bună ziua” sau „bună seara”, și cu toate titlurile pe care le au.

Încerc să rețin toată lista infinită de instrucțiuni pe care O'Hara o înșiră, dar mă preocupă gânduri precum cui aparțin celelalte trei paturi, dacă colegile mele de cameră sunt niște persoane plăcute și dacă ne vom împrieteni.

O'Hara continuă cu sporovăiala.

- Sunt sigură că nu este nevoie să îți amintesc că trebuie să dai dovadă permanent de cea mai mare discreție.

Ridică o sprânceană.

– Cameristele pot auzi sau vedea uneori lucruri care sunt, să le spunem, neobișnuite. Sfatul meu este să închizi ochii.

– Da, desigur.

– Dimineața, ai o pauză de ceai de zece minute. Prânzul este servit la douăsprezece sau la unu, în funcție de schimbul în care ești, de la o săptămână la alta. Ceaiul este la cinci, iar cina – dacă îți termini toate treburile – este la nouă și constă în ciocolată caldă și pâine cu unt. Ai liber miercurea după-amiază și duminica, din două în două săptămâni. Presupun că te vei pudra și te vei spoi pe față și vei da buzna în sălile de spectacol sau la dans, cum fac și ceilalți.

Scoate o pufnitură pe când se apleacă să îndrepte carpeta din dreptul șemineului. Cuvintele ei se revarsă asupra mea precum picăturile de ploaie. Tot ce îmi amintesc este ciocolată caldă și pâine cu unt la ora nouă, iar stomacul începe să-mi chi-orăie la acest gând.

– Stingerea este la ora zece. Sissy Roberts o să te însoțească în tura de azi și de mâine. Apoi ești pe cont propriu. Privește și învață, Dorothy. Privește și învață.

Îmi așez geanta jos, lângă patul pe care stă uniforma.

– Dolly, mormăi eu. Dolly, pe scurt.

Nu mă aude, sau, dacă mă aude, alege să mă ignore și se apleacă să ridice o scamă de pe carpetă.

– Întrebări?

Am o grămadă.

– Nu, totul este clar. Sunt convinsă că mă voi adapta rapid.

– Foarte bine. Atunci bine ai venit la Savoy, Dorothy. Este chiar minunat odată ce ajungi să îl cunoști. Sper că vă veți înțelege foarte bine.

Închide ușa după ea, lăsându-mă cu sunetul ploii care bate în geam și o voce săcâitoare în cap, care se întrebă dacă o să îmi amintesc ceva.

După ce îmi agăț pălăria și haina ude leorcă în cuierul de lângă ușă, privesc camera mai atent. În afară de paturi, mai sunt unele obiecte pe noptieră care sugerează câte ceva despre fetele care dorm acolo: o fotografie înrămată cu un soldat în

uniformă, un exemplar din cartea lui Jane Austen, *Persuasiune*, o pudrieră aurie în formă de scoică de la care nu îmi pot lua ochii, un exemplar mult prea răsfoit din *The Sheik** și un teanc de reviste *Peg's Paper*. Favoritele lui Clover.

Draga de Clover. Îmi doresc să fie aici cu mine. Mi-ar spune să nu îmi mai fac griji. Ar spune ceva ca să mă facă să râd. În timp ce eu întorc lucrurile pe toate fețele, Clover se descurcă cu ele așa cum sunt, își acceptă soarta și se mulțumește cu ce are. Mă tachinează când vine vorba de visul meu de a ajunge în lumina reflectoarelor, dar și crede în mine.

– Tu ai ceva, Dolly, îmi spune. Văd ceva în ochii tăi. Am văzut de prima dată când ne-am întâlnit. Și ai încăpățânarea unei capre bătrâne de Lancashire. Dacă este cineva care poate să urce pe scena aia, tu ești. Fac pariu pe cea mai bună lenjerie a mea.

Felul în care ea credea în mine fusese egalat doar de Teddy. El spunea mereu că voi deveni cineva, că micuța care țopăia și dansa în copilărie, în loc să stea liniștită și să hrănească puii, va realiza lucruri mărețe. Teddy a fost cel care a găsit *The Adventure Book for Girls*** pe aleea din spatele casei, acum mulți ani, când eram doar niște copii.

– Acum este a ta, Dolly, a spus, ștergând noroiul de pe coperță cu cotul și punându-mi cartea în mână. Cine a găsit-o, a lui să fie.

Apoi a alergat după un fluture. Teddy alerga mereu după fluturi. Dar nu îi păstra niciodată. Zicea că îi place doar să îi admire de aproape înaintea să-i lase liberi.

The Adventure Book for Girls era grea, avea 236 de pagini cu povești, dar ce mă intriga cel mai tare era dedicația: „Aventuri minunate îi așteaptă pe aceia care îndrăznesc să le descopere. Cu multă dragoste, Auntie*** Gert”. Cuvintele acestea s-au cuibărit în inima mea și, fiindcă nu știa nimeni cui aparținea cartea și nici cine era Auntie Gert, am păstrat-o. Surorile mele

---

*Șeicul (n.tr.).

** *Cartea de aventuri pentru fete*. (n.tr.)

*** Tușica Gert. (n.tr.)

se certau pe ea și spuneau că nu e corect, iar răspunsul meu obraznic: „Cine învinge, parte-și face, cine pierde, se-amărăște”*, nu făcea decât să înrăutățească lucrurile. Până la urmă, mama a pus cartea undeva unde nu puteam ajunge noi, sus, pe orologiul de la bunicul, spunând că acolo va rămâne până când vom învăța să ne purtăm frumos.

A durat o săptămână până am primit cartea înapoi.

Surorile mele și-au pierdut repede interesul, însă eu am citit fiecare pagină, cel puțin de zece ori. Odată cu trecerea timpului, cartea a fost dată uitării, în favoarea altor lucruri precum bicicletele și băieții, în mare parte. Ultima dată când am văzut-o, era folosită pentru susținerea unui picior al mesei din bucătărie care se clătina, dar nu am uitat niciodată acele istorisiri despre aventuri, darămite cuvintele lui Auntie Gert. Încă îmi mai șoptesc, purtându-mi visurile mai departe, în ciuda a tot ce s-a întâmplat și a tuturor celor pe care i-am iubit și i-am pierdut, în anii care s-au scurs între timp.

Tremurând din cauza hainelor ude, pe care abia le mai puteam suporta pe piele, m-am descălțat și m-am dezbrăcat până la lenjerie și mi-am întins rochia cafenie din serj, furoul și cio-rapii pe suportul de rufe din lemn din fața șemineului. Atârnă acolo ca o imagine ofilită a mea pictată în nuanțe de ceai și bere brună, în timp ce eu îmi pun papucii lângă vatră, exasperată de utilitatea lor searbădă. Mai mult decât orice bonetă și șorț, întotdeauna am considerat că pantofii unei servitoare fac cu adevărat diferența între „ceialți” și „noi”. Stau în fața șemineului, mai întâi cu fața, apoi cu spatele, exact cum obișnuiam să stau când eram mică, lângă surorile mele, pe când trupurile noastre firave ca trestia tremurau încercând să se încălzească după baia săptămânală. Zâmbesc la amintirea asta. Ce ar spune dacă m-ar vedea acum, pe jumătate dezbrăcată, în hotelul Savoy din Londra? Țin ochii strâns închiși ca să rostesc în gând o rugăciune pentru ele.

---

* *Finders keepers, losers weepers*, în original. (n.red.)

Când simt că m-am mai încălzit puțin, scot fotografia din buzunarul hainei și o așez pe cămin să se usuce.

– Am reușit, șoptesc, trecându-mi ușor degetele peste chipul lui, iar în acest timp inima mi se contractă și se dilată în ritm sălbatic cu gândul la el.

Lângă fotografie și pantofi, întind paginile cu note muzicale, dorindu-mi să pot înțelege punctele negre și floricelele care dansează pe rânduri. Căldura emanată de foc îmi aduce mirosul lui palid impregnat în hârtie: whisky și țigări.

Perry Clements. Peregrine Clements. Dl Clements.

Numele lui îmi trece prin minte și mi-l imaginez cum se clătina pe picioare; părul de vulpe roșcată, ochii ca niște ochiuri cenușii de apă. Amintirea scurtei noastre întâlniri îmi dă fiori și mă face să zâmbesc, și totuși, în același timp, mă întristează să știu că altcineva în afară de Teddy îmi ține mintea ocupată și îmi face inima să o ia la galop.

Am știut mereu că va veni și momentul acesta.

Am știut dintotdeauna că va fi prea curând.

Teddy, trebuie să plec. Din motive pe care nu le pot explica, trebuie să plec departe. Nu voi înceta niciodată să te iubesc, iar dacă lucrurile vor sta altfel acolo unde voi pleca, nu îmi voi dori să fiu în altă parte decât alături de tine.

Gândurile îmi sunt întrerupte fiindcă ușa dormitorului se deschide brusc și dau buzna trei cameriste. Scot un țipăt și alerg spre patul meu, trag cuvertura și mă acopăr cu ea punând-o pe umeri. O recunosc pe Sissy de la sala de mese. Se uită la mine și începe să râdă.

– Dacă aș fi în locul tău m-aș îmbrăca, spune ea, făcând pe snoaba. Nu suntem într-unul din *acele* hoteluri. Dragă, *aici* suntem la Savoy!

LORETTA

„Speranța este periculoasă, dragule. De obicei urmează dezamăgirea și prea mult gin.”

Acordurile liniștitoare ale pianului plutesc în salonul Winter Garden de la Claridge. Cântând un potpuriu de jazz încântător, pianistul ne captivează pe toți, iar muzica se contopește cu discuțiile politicoase și cu clinchetul lingurițelor de ceai care lovesc ceștile fine de porțelan. Sunetul luxului.

Stau singură la masa pentru două persoane la care mă așez de regulă, fiindcă fratele meu întârzie, ca de obicei. S-ar putea crede că m-am obișnuit cu faptul că întârzie, dar consider că este enervant și inutil. Cum stau lângă un curmal imens, măcar am parte de puțină intimitate în timp ce aștept. Puțină, nu prea multă. Spațiile dintre frunze le permit oaspeților să tragă cu ochiul din când în când, făcând să se audă presupuneri șoptite peste fețele de masă de un alb imaculat.

- Ea este?
- Credeam că este la Paris.
- Da, sunt sigur că este ea.

Zâmbesc. Lasă-i să șușotească și să își pună întrebări. Până la urmă, face parte din spectacol.

Sorb din ceașca mea de Earl Grey și în timpul acesta privesc picăturile de ploaie ce se scurg pe geamuri. Mama insistă

să considere că ceaiul are un gust mai bun atunci când plouă, e ceva legat de precipitații și gradul de umiditate care scoate tot ce e mai bun din aroma frunzelor. Are multe explicații din astea fără sens. Acesta este unul dintre motivele pentru care merg să o vizitez cât mai rar. Faptul că abia mă suportă în aceeași cameră cu ea este un alt motiv. În orice caz, lăsând la o parte vremea rea, ceaiul meu are un gust dubios, și nu este nimic mai enervant decât un ceai cu gust dubios, mai ales băut la Claridge.

Miros recipientul cu lapte cât de discret se poate când vine vorba de adulmecat lapte în public. Este clar că s-a acrit. Mama ar fi îngrozită numai la gândul că aş putea să cer lapte la ceaiul Earl Grey. Mă uit după un chelner, dar, dacă mă gândesc mai bine, renunț. Nu-mi place să atrag atenția. Nu la Claridge. Îmi place enorm la Claridge și, în plus, în ultima vreme, nu reușesc să îmi adun elanul necesar ca să fac un tam-tam pe măsură în nicio situație. Mă hotărâsc să iert această mică neglijență, să pun pe seama prea multor cocteiluri băute aseară gustul neplăcut al ceaiului și să îmi păstrez supărarea pentru fratele meu cel jalnic.

Sunt foarte conștientă de faptul că Peregrine tolerează ritualul nostru de ceai de după-amiază, doar pentru a-mi face pe plac. S-a plâns de treaba asta de când am început să ne întâlnim aici, pe vremea când era un tânăr avocat lipsit de entuziasm și eu o debutantă plictisită în lumea mondenă. Consideră că este nedrept să-l invit doar eu la ceai și nu fratele nostru mai mare, Aubrey, dar, așa cum îi reamintesc frecvent, Aubrey este prea ocupat și prea căsătorit și prea plin de propria importanță pentru a se bucura de o ceașcă de ceai împreună cu frații lui mai mici. Ne este mai bine fără el.

– Etta, dar trebuie să ne vedem la ceai în *fiecare* miercuri după-amiază?

– Da, Perry, trebuie.

– Pot să întreb de ce?

– Pentru că ceaiul de după-amiază este previzibil și încântător – calități despre care cred că ar trebui cultivate ori de câte ori este posibil. Pentru că este unul dintre puținele lucruri din viața mea pe care le pot face fără să fiu însoțită și pentru că,

dacă nu ne mai vedem la ceai, cine știe ce alte lucruri nu vom mai face. Până la urmă vom înceta să ne mai vedem cu totul. Vom deveni niște străini, cum s-a întâmplat cu Aubrey, și vom comunica doar prin câteva rânduri scrise în grabă pe cărți poștale trimise de Crăciun. Într-o zi, ne vom da seama că ne lipsește teribil ceaiul din după-amiezile de miercuri, dar va fi prea târziu, pentru că unul dintre noi va muri, sau poate chiar amândoi.

Perry râdea și îmi spunea că sunt melodramatică, dar cu toate astea continua să vină. Într-un final, nu lipsa lui de entuziasm a pus capăt micului nostru aranjament, ci războiul.

Peste noapte, viața plină de privilegii și lipsită de griji cu care eram obișnuți s-a făcut fărâme și un trai nou terifiant ne-a acaparat precum o ceață sufocantă. Frații mei au plecat în Franța, fiind mobilizați pe Frontul de Vest ca ofițeri. Eu m-am înrolat ca infirmieră la Unitatea de asistență medicală pentru voluntari. Plăcerile simple precum ceaiul de după-amiază au devenit o amintire îndepărtată, până când războiul s-a sfârșit și frații mei s-au întors. Anii grei care se scurseseră peste noi ne schimbaseră iremediabil. Acum mă agăț de Perry și de ceaiul de după-amiază de la Claridge ca de o barcă de salvare, cu o fermitate de neclintit, chiar dacă obiceiul lui de întârzia mă irită foarte tare și îmi dă dureri de cap pentru tot restul zilei.

– Vă mai servesc cu o ceașcă de Earl Grey cât așteptați, domnișoară May?

Ridic privirea către băiatul care servește. Un tânăr chipeș. Spilcuit din cap până-n picioare și cu ochii plini de viață. Darurile tinereții.

– Bănuiesc că o altă ceașcă de ceai nu are cum să îmi strice.

– Nu, domnișoară. Nu pe o vreme ca aceasta. Mai doriți poate și o prăjitură Battenberg?

Dau din cap aprobator. Până și chelnerii de la Claridge îmi cunosc preferințele și gusturile. Uneori asta face viața extrem de plictisitoare.

– Și o cană cu lapte proaspăt, adaug.

– Prea bine, domnișoară May.

Se mișcă cu precizia unui prim-balerin, făcând piruete prin spatele ferigilor imense și a paravanelor orientale, care împart camera în separeuri intime. Sunt pe punctul de a-l striga și de a-i spune că m-am răzgândit și că vreau să îmi aducă ceai Darjeeling și prăjitură Madeira, dar nu o fac. Uneori este mai simplu să lași lucrurile așa cum sunt.

Pianistul cântă ragtime în timp ce ploaia bate în geamuri, ținându-i isonul. Afară totul este de un cenușiu murdar și șters, vreme bună să citești un roman deocheat, sau să joci table lângă foc, dacă nu ești captivat cu ușurință de noțiunea de amor interzis. Plictisită și agitată, îmi arunc cu dezinvoltură brațul pe speteaza scaunului de lângă mine, lăsând la vedere albul diafan al pielii, acolo unde mâneca se ridică și îmi dezvelește încheietura mâinii. Un domn care stă la masa din dreapta mea nu-și mai poate lua ochii de la mine. Mă întind puțin mai mult, languroasă ca o pisică. Sunt încă frumoasă fizic, deși sufletul mi-e cam șifonat.

Băiatul care servește se întoarce și îmi toarnă ceaiul, iar eu mă foiesc în scaun, încercând să-mi aranjez pliurile fustei, privind-mă în ceainicul din argint: bucle aurii perfecte, buze de un roșu aprins, sprâncene creionate deasupra unor ochi înguști, cercei cu strasuri verzi care se leagănă plăcut când îmi înclin capul dintr-o parte în alta, ca să prind cea mai bună lumină a candelabrelor. La Claridge au avut dintotdeauna cea mai bună lumină. Este unul dintre motivele pentru care insist să revin aici.

Mă uit la ceas. Unde naiba să fie Peregrine?

Mă joc cu meniul, lovindu-l ușor de marginea farfurioarei cu motive cu trandafiri. În cap mi se învoburează scenariile ca niște acrobați de circ și pașii dansează după o coregrafie bine pusă la punct sub fața de masă. Nu pot să stau locului. Sunt agitată precum brățărilor de la mâna mea, care se lovesc una de cealaltă.

Mereu se întâmplă la fel. Fără excepție, la ora trei după-amiaza înainte de seara premierei, când fluturii încep să danseze și tracul se instalează. Măine seară este premiera unei noi comedii muzicale la Shaftesbury, o piesă „de lung metraj”, unde rolul protagonistei a fost scris special pentru mine. Scriitorășii de

pe Fleet Street și cronicarii de la revistele de cancan așteaptă să mă vadă cum dau greș, disperați să-și scrie recenziile usturătoare pentru premieră: „Talentele actoricești ale domnișoarei May se limitează clar la teatrul de revistă și la producțiile mai facile care au făcut-o vedetă. Sfatul cel mai potrivit ar fi să lase rolurile mai ambițioase actrițelor realizate, precum minunata Diana Manners și incomparabila Alice Delysia”. Mi se face greață numai când mă gândesc.

Noua producție, *HOLD TIGHT!*^{*}, este un risc imens din punct de vedere personal și profesional. Nu știu cum de l-am lăsat pe Charles Cochran să mă convingă să fac asta. Probabil că a avut de-a face mai mult cu minunatele rochii pariziene promise și cu cantitatea mare de șampanie pe care am băut-o în noaptea în care au fost semnate contractele – ca să nu mai vorbim de faptul că nu pot să îi refuz nimic dragului de Cockie. Dar nu stau ca pe ace doar din cauza premierei. Există și alte probleme care mă preocupă, mult mai importante decât niște replici uitate și niște instrucțiuni neurmte. Probleme asupra cărora nu vreau să mă opresc.

Mica și unica mea alinare este să știu că nu sunt singura care se simte anxioasă astăzi. Este începutul stagiunii de toamnă. Noi producții au premiere în fiecare seară în oraș și toată lumea din branșă este cu nervii întinși la maxim. Repetițiile finale cu costumele sunt maratonuri istovitoare care durează și paisprezece ore. Dispozițiile și nervii sunt la fel de erodate precum tivul de la costumele nefinisate. Reputația în echilibru precar a scriitorilor, compozitorilor, producătorilor, actorilor și actrițelor este în joc. Cu toții vor ca spectacolul *lor*, protagonista *lor*, să fie marea senzație. Pentru vedetele consacrate precum sunt eu, există o amenințare în plus a noilor fete care, ambițioase, frumoase și tinere, în mod inevitabil vor ieși în evidență din întreg ansamblul pentru a deveni favoritele stagiunii. Acea teribilă Tallulah Bankhead deja și-a luat avânt după ce Cockie i-a

---

* Ține aproape! (n.red.)

dat rolul principal în *The Dancers**. Fetele de la galerie o găsesc atât de exotică, cu numele, frumusețea, agerimea și senzualitatea ei fățișă. Eclipsată de strălucirea acestor tinere pline de viață, nu este de mirare că mă simt anostă și învechită. Nu e mult de când ambiția și frumusețea erau sinonime cu numele Loretta May, pe când afișam o atitudine dezinvoltă precum rochiile mele Vionnet. Eram îndrăgita platoului, sălbatică și liberă, întrecând în strălucire diamantele de la gâtul meu. Dar în această industrie, lucrurile se mișcă rapid. Ce strălucește astăzi, mâine te zgârie pe ochi. În cele din urmă, toate ne pierdem splendoarea.

Pe acordurile din „Parisian Pierrot” ale pianistului, o piesă populară din noul spectacol *London Calling*** al lui André Charlot, îl zăresc pe Perry traversând strada. Îl îndemn pe pianist să cânte piesa mai repede ca să o termine odată. Perry este destul de vulnerabil și fără să mai audă cea mai apreciată piesă a stagiunii de până acum, scrisă de unul dintre prietenii lui. În timp ce Perry se chinuiește să compună un mic nimic, Noël Coward ar putea să scrie chiar și o adresă pe un plic, că tot ar deveni slagăr. Din fericire, se cântă ultimele acorduri când Perry este condus la masa noastră, șchiopătând în drum spre mine precum un iepure împușcat și cerându-și scuze întruna. Este ud ca un burete de baie și are o gaură în pantaloni în dreptul genunchiului. Este urmărit de priviri dezaprobatoare.

– Iartă-mă, iartă-mă, iartă-mă.

Se apleacă să mă sărute și barba nerasă de câteva zile îmi zgârie pielea. Miroase a scotch și a țigări. Îi spun să stea jos. Repede.

– Ești de speriat, Perry Clements. Arăți ca un câine vagabond care a stat pe stradă toată noaptea. Unde naiba ai umblat de ai ajuns în halul ăsta?

– Prin ploaie, în cea mai mare parte a timpului. Am dat peste cineva în apropiere de Savoy. La propriu. M-a aruncat pe trotuar ca pe un mânz proaspăt fătat.

– Cineva interesant? întreb.

---

* Dansatorii. (n.red.)

** Chemarea Londrei. (n.red.)

– Nu, o fată.

Scoaie o cutie de Gold Flake din buzunarul de la piept, aprinde o țigară și trage câteva fumuri lungi, mulțumitoare.

– Fir-ar să fie! Apoi autobuzul a făcut pană, așa că m-am hotărât să merg pe jos restul drumului. Ei bine, am ajuns acum, știu că abia aștepți să îmi ții predici despre cum arăt și să mă trimiți direct pe Jermyn Street ca să îmi iau niște haine noi și elegante, dar aș prefera să nu ne luăm la ceartă. Nu astăzi. Am o durere de cap groaznică.

– Scotch?

– Și absint. O chestie infectă. Nu știu cum de îl poate bea cineva.

– Pentru că Zâna Verde* este rea și toți fac asta. Nu te compătimesc, dragule. Absolut deloc.

Oricât aș vrea, nu pot fi supărată pe el. Nu am energia necesară. Iau o țigară turcească din tabacheră și mă aplec să o aprind, studiindu-l pe Perry printre rotocoalele de fum pe care le scot cu mare pricepere. Nu este dezagreabil când îl privești. Poate nițel ponosit pe alocuri, dar nimic din ceea ce nu ar putea fi îndreptat cu ceva mai multă grijă. Sunt convinsă că ar putea să își găsească o soție absolut decentă, dacă ar face eforturi puțin mai mari. În fond, sunt o grămadă de fete tinere care își caută un soț. Minunata Bea Balfour ar fi una dintre ele. Dar mă tem că nu voi apuca să văd vreodată cum înflorește această poveste, în ciuda străduințelor mele de a-i face pe cei doi să își dea seama că sunt perechea perfectă și să pornească împreună pe același drum.

– Și deci, cine era fata asta? Întreb.

– Hm? Ce fată?

Perry cercetează sendvișurile delicate care se servesc la ceai și mini-prăjiturile de pe suport, ridicându-le pe rând, de parcă ar fi fost exponatele de la British Museum. Mușcă dintr-o tartă cu căpșuni, își strânge buzele, apoi o pune la loc. Îl lovesc peste mână.

---

* Green Fairy, în orig. Este un alt nume pentru absint. (n.red.)

– Fata peste care ai dat. Cine era? O cunoaștem?

– De ce mă întrebi?

– Fiindcă ai făcut o pauză după ce mi-ai spus de ea. Dragule, te cunosc prea bine. Oricine ar fi fost, a lăsat o urmă la fel de clară precum ruptura aia inestetică din genunchiul pantalonilor.

Zâmbește.

– Iar citești romane de Agatha Christie, nu-i așa? Detectiv o să te faci!

Îi arunc o privire disprețuitoare. Nu am chef de glume.

– Bine, haide. Este servitoare. Nu este fiica vreunui conte și nici vreo moștenitoare frumoasă din America. Știu la ce te gândești și în mod clar nu era o partidă bună. Deși extrem de tânără. Cu niște ochi demni de admirat. M-a făcut să râd, atâta tot.

– Dumnezeu! Ei bine, sper că ai invitat-o la cină. Poate te va face să râzi mai des și să ne înveselească și pe noi toți.

Își toarnă lapte în ceai.

– Nu sunt chiar așa de rău, nu?

– Ba da, ești. Sincer, dragule, uneori e ca și cum mi-aș petrece timpul cu un păstrăv mort. Și înainte erai așa de haios!

M-am abținut să spun „înainte de război”, apoi am gustat din ceai. Laptele este mai proaspăt și ceaiul are un gust mai bun. Poate că mama are dreptate când vine vorba despre vreme.

Perry se mai îmbunează.

– Bine, probabil în ultima vreme am fost mai serios. Dar e ridicol cum o țin ceilalți. Petreceri costumate și vânători de comori toată noaptea. Le-ai văzut fotografiile în care dansau în fântânile din Trafalgar Square? Ai fost și tu acolo?

Râd.

– Din păcate, nu. Dar păreau că se distrează pe cinste. Tabloidele nu se mai satură de ei. Îi numesc Bright Young People*. Nu trebuie să fii atât de serios, dragule. Nu fac decât să se scuture de trecut. Trăiesc. Îți mai amintești cum este?

---

* „Oameni tineri și luminoși” – grup de tineri boemi aristocrați. (n.tr.)

– Fug dintr-o parte în alta ca niște copii plictisiți, mai degrabă. Ai auzit că au ascuns unul dintre indicii într-o pâine făcută la fabrica Hovis?

– Da. Și luna trecută, la o vânătoare de comori, au fost puși să ia unul dintre pantofii domnișoarei Bankhead din cabină. Bineînțeles că ea adoră să i se acorde atenție. Cred că aș lua parte la așa ceva, dacă aș fi cu zece ani mai tânără. Când o femeie ajunge la treizeci de ani, se pare că nu mai poate fi etichetată drept „tânără”, oricât ar fi de luminoasă.

– Ei, cred că este o porcărie absurdă.

Simt cum îmi crește supărarea pe el.

– Îmi doresc să fi apărut pe prima pagina din *Times* sau să lenevești prin vizuinile unde se consumă opiu sau în saloanele literare. Orice ar fi mai bine decât să te ascunzi în apartamentul ăla al tău mic și groaznic, fierbând în suc propriu la nesfârșit.

Îi apuc mâna și îmi adun toată frustrarea în strângerea aceea:

– Nu poți schimba ce s-a întâmplat, dragule. Nu îi poți aduce înapoi. Niciunul dintre noi nu poate face asta.

Ne-am învățat în jurul aceleiași conversații de atâtea ori. Nu pot să înțeleg vina nesfârșită a lui Perry cu privire la ceea ce s-a întâmplat sub comanda lui în Franța, iar el nu poate înțelege ușurința aparentă cu care eu am trecut peste război. Dacă ar ști el adevărul.

Trag un fum lung din țigară și schimb subiectul.

– Așa deci, și spui că fata asta, servitoarea, te-a amuzat?

Pe buze îi încolțește un zâmbet.

– Puțin. Era diferită. Onestă. Mi-a spus că arăt obosit. De fapt, cuvântul a fost „frânt”.

– Vai, ce cuvânt vulgar, dar are dreptate. Chiar așa arăți.

Mă sprijin de spătarul scaunului.

– Asta a fost tot? Te-a insultat și acum vorbești întruna despre ea?

Se uită afară pe geam, privind ploaia.

– Tu continui să vorbești despre ea! Mi s-a părut că e diferită, atâta tot. Avea ceva anume. Ceva contagios și de nedefinit

care m-a făcut să îmi doresc să o cunosc mai bine. Pentru cineva în situația ei, părea așa plină de speranță.

– Speranță! râd. Speranța este periculoasă, dragule. De obicei urmează dezamăgirea și prea mult gin.

Aruncă un zâmbet pieziș din spatele ceștii.

– Mă rog, asta a fost. Ea a plecat cu treburile ei, eu cu ale mele. Cea mai scurtă poveste de dragoste spusă vreodată. Am vorbit destul despre mine. Spune-mi despre mâine seară. Cine o să vină?

– Bea Balfour.

– Altcineva?

– Cei obișnuiți. Dar în special, Bea.

Își strivește țigara fumată în scrumiera de cristal.

– Nu renunți, nu?

– Nu, nu renunț până când nu vă văd căsătoriți.

– Atunci mă tem că vei avea de așteptat o grămadă. Am pierdut ocazia cu Bea. Și oricum, continuă el, dând la o parte cu un aer posomorât firimiturile de lângă farfurie, ea merită ceva mai bun. Ce viitor poate oferi un compozitor chinuit unei femei ca ea?

– Te-ai putea întoarce oricând la avocatură. Un avocat de succes ar fi greu de refuzat.

– Și ce, să îi dau tatei ocazia să se bucure și să îi dovedesc că a avut mereu dreptate, că nu voi deveni niciodată un compozitor suficient de bun? Prefer să rămân toată viața burlac și să apuc să o văd pe Bea căsătorită cu altcineva și fericită.

Oftez și iau un sandviș de pe tavă. Pur și simplu sunt prea obosită ca să mă mai cert cu el.

Petrecem împreună o oră suportabilă pălăvrăgind de una și de alta, dar așa cum frunzele tomnatice îngălbenite își părăsesc ramurile, gândurile mele sunt purtate continuu de vânt și se răsucesc în alte direcții. Mă gândesc la luminile rampei care coboară și la cortina care se ridică. Mă gândesc la scena a treia din Actul doi. Mă gândesc la ovații la scenă deschisă și la strigătele de la galerie: „Ești minunată!” Mă gândesc la scrisoarea pe care o am în buzunar pentru Perry, dar nu mă lasă inima să i-o dau.

După ce îl sărut de la revedere și îl implor să se aranjeze pentru premiera de mâine seară, iau un taxi ca să ajung la teatru pentru o ultimă repetiție cu costume. Tamisa este învăluită în ceață și străzile sunt iluminate de felinarele cu lumină portocalie, care îți dau sentimentul că e iarnă. Ceața mi se lipește de față și simt că mă ustură ochii. Parcă mă îneacă și mi se face dor de aerul cald al verii și de florile care înveselesc grădinile Embankment.

Pe când mă apropii de teatrul Shaftesbury, zăresc o coadă de admiratoare care deja s-au adunat la casa de bilete. Sunt fetele de la galerie: fete din fabrică, din prăvălii, funcționare și croitorese, femeii care ar da orice să ducă viața pe care o duc eu. Adorația și entuziasmul lor pot ridica sau coborî o vedetă mai repede decât orice jurnalist de tabloide. Știu că mă adoră și că tânjesc după rochiile mele minunate. Dacă ar ști ele care este adevărul din spatele costumelor mele.

Reclama luminoasă de pe fațadă strălucește în lumina obscură: LORETTA MAY ÎN HOLD TIGHT! Numele meu scris cu litere luminoase, exact cum îmi imaginam pe când eram o novice vișătoare. Numai că nu este numele meu. Este numele de scenă pe care l-am ales, din dorința de a scăpa de mine, cea autentică, adică Virginia Clements. Virginia era fiica respectabilă a unui conte, fiică ce nu a reușit să se căsătorească așa cum trebuie, fiică ce a fost sufocată de atâtea așteptări. Loretta May m-a eliberat de limitările rigide care le erau impuse tinerelor cu rang precum eram eu. Mi-a permis să mă transform într-o persoană nouă și îndrăzneță.

Virginia Clements. Loretta May. Doar niște nume. Și totuși, mă întreb: Cine sunt eu? Cine sunt eu cu adevărat?

Aceasta este partea stranie atunci când cineva descoperă că este pe moarte: începe să pună la îndoială absolut orice.

DOLLY

„Ce n-aș da ca necazurile din viața noastră
să poată fi șterse la fel de ușor”.

În timp ce mă strecor în uniforma mea de cameristă, aflu că numele colegelor mele de cameră sunt Sissy, Gladys și Mildred. Sissy ne face cunoștință. Îmi amintește de Clover, bucălată și voluptoasă, cu părul blond și jucăuș. Mă simt în elementul meu în preajma ei și știu că o să ne înțelegem. Gladys este mult mai tăcută. Îmi spune un „bună” absent și își studiază chipul în pudriera în formă de scoică pe care o admiram mai devreme. Este foarte drăguță, cu pielea fină ca piersica și părul aranjat perfect în bucle castanii, la fel ca Prințesa Mary de York. Cea de-a treia fată, Mildred, abia mă remarcă în timp ce se cocoată pe marginea patului de lângă noptiera pe care stă romanul de Austen. Este formală și rigidă, precum guvernanta din Grosvenor Square despre care Clover obișnuia să spună că e atât de tensionată încât s-ar rupe în două dacă s-ar apleca. Mildred este fata care se holba la mine în sala de mese de jos. Are un aer familiar și, deși se preface că are alte preocupări, știu că este cu urechile ciulite la conversație.

Sissy stă sprijinită în coate și răsfoiește un exemplar uzat din *Woman's Weekly*.

– Deci, de unde vii? Întreabă, întorcând o pagină pe care era o reclamă la un nou rimel Max Factor.

– Grosvenor Square. Cuvintele mele sună înăbușit în timp ce îmi trag uniforma neagră peste cap.

– Nu, bleguțo, vreau să spun de unde ești? Nu de unde ai luat autobuzul de dimineață, că ăla nu este accent londonez la fel cum nu sunt eu Regina din Saba.

Îmi potrivesc rochia peste abdomen și șolduri. Vine perfect. Țesătura fină din moar se simte mult mai plăcut pe piele decât uniforme rigide din bumbac cu care sunt obișnuită.

– Ah, înțeleg. Sunt din Lancashire. Dintr-un sat mic pe nume Mawdesley de lângă Ormskirk. Nu ai de unde să îl știi.

– Și ce te aduce la Londra? Sau, să întreb mai degrabă, cine? Pun pariu că e vorba de un soldat pe care l-ai cunoscut în timpul războiului. Ți-a spus că te iubește și ai venit după el aici ca să afli că era deja însurat și avea cinci copii?

Râde de gluma ei. Gladys îi spune să nu-și mai bage nasul ca o vacă și să își vadă de treaba ei. Mildred stă ca o stană de piatră pe marginea patului.

– Nu am venit aici după un soldat, spun, legându-mi șorțul cu o fundă simplă la spate. Munca m-a adus aici. Asta e tot.

Sissy lasă revista jos.

– Nu ai lăsat pe nimeni în Lancashire?

– Chestii obișnuite. Munca de slujnică. Ceainăriile. Fabricile de textile. Londra promitea... mai mult.

Explicația mea stătea în picioare precum îmi stăteau rufele ude atârinate lângă cămin. Cum pot să explic ce m-a adus cu adevărat aici?

– Aveam o mătușă care lucra la niște particulari în Grosvenor Square. Am început ca fată în casă și am avansat. Mi-am dat demisia acum o lună.

– Lasă-mă să ghicesc. Era sufocant și plictisitor și stăpâna casei era o vacă împruțită?

– Cum de-ai ghicit? zâmbesc.

– Mereu se întâmplă așa. Oricine ajunge aici își dorește să facă mai mult decât să ștergă ramele de praf, să facă focul și să

golească vase. Toate de aici ne imaginăm că suntem puțin mai sus decât o servitoare obișnuită. Ei, apoi mai este Gladys care petrece cam prea mult timp în sălile de spectacol și nu crede că a fi cameristă la hotelul Savoy este de nasul ei, îmi face Sissy cu ochiul. Ochii ășteaia sunt ațintiți pe Hollywood. Se imaginează noua Lillian Gish. Eu îi tot spun că asta nu se va întâmpla niciodată. Visuri prostești. Atâta tot.

Gladys se pensează:

– Nu sunt aiureli, Sissy Roberts. Se numește ambiție.

Sissy chicotește ca pentru sine din spatele revistei, dar pe mine mă interesează.

– Ai fost vreodată la o audiție, Gladys? am întrebat-o.

– De o grămadă de ori. Multe audiții le-am dat cu niște bătrâni jerpeliți plini de promisiuni goale, dar săptămâna trecută a venit un ștab de la Hollywood. Cred că rămâne pe toată durata stagiunii și vreau să mă duc să mă cunoască. Să vezi tu dacă nu fac așa.

Mi-ar plăcea să vorbesc mai mult cu Gladys, dar disprețul lui Sissy pentru „visurile ei prostești” mă face să nu-mi doresc să mi le împărtășesc pe ale mele, așa că nu spun nimic și mă așez pe marginea patului, trăgându-mi un ciorap peste degetele picioarelor, ca mai apoi să îl rulez cu grijă în sus pe picior. Nu o observ pe Mildred când se duce către cămin.

– Ce sunt astea? întrebă ea.

Ridic privirea. Ține în mână fotografia mea și una dintre paginile cu note muzicale. În graba mea să mă îmbrac, am uitat complet de ele. Sar din pat și mă grăbesc spre ea.

– Nimic. Doar niște hârtii care s-au udat în drum spre hotel.

Îi smulg pagina din mână, strâng restul de lângă cămin și mi le bag sub pernă.

– Este muzică pentru pian, observă Mildred. Cânti?

– Nu. Doar le păstrez pentru cineva.

Oricum, pare mai interesată de fotografie.

– Și el cine e?

Inima îmi tresare. Pentru o clipă, sunt din nou cu el. Îi văd chipul, iar mâinile mele tremură când deschid obiectivul micului Kodak de buzunar.

– Este fratele meu, spun, alegând la întâmplare o explicație și întinzând mâna să îi iau fotografia.

Se mai uită puțin la ea, apoi mi-o înapoiază. O așez sub pernă lângă celelalte pagini cu note muzicale și mă așez protector lângă ele în timp ce îmi trag pe picior celălalt ciorap. Mildred se întoarce în patul ei. Mă privește pe deasupra cărții, iar interesul ei tacit față de mine mă neliniștește.

– Ce este lista de menaj? întreb, disperată să schimb subiectul. De la O'Hara am auzit.

– Ah, faimoasa listă de menaj.

Sissy se rostogolește pe spate, ridicându-și picioarele drept în sus ca și cum ar fi niște vătraie. Nu pare să îi pese când rochia i se lasă în jos până la șolduri și i se vede lenjeria intimă.

– Este cea mai importantă. Este lista cu oaspeți. În fiecare zi primim câte una și trebuie să știm cine vine și ce cameră sau apartament ocupă. Trebuie să știm numele valeților, servitoarelor, secretarilor doamnelor, chiar și pe ale prostituților de câini ai lor.

Ce veste proastă. Rețin numele groaznic de greu.

– Nu te încurci?

– Te obișnuiești. Cei de-ai casei cer mereu aceleași camere. Unele apartamente sunt ocupate de aceleași persoane luni la rând.

Se ridică și se îndreaptă spre fereastră. Încă mai plouă torențial.

– *Mauretania* ancorează în Southampton în noaptea asta, așa că mâine așteptăm să sosească mulți americani cu trenul care aduce pasagerii din port. Nu o să ne mai vedem capul de treburi.

Se întoarce și se sprijină cu spatele de fereastră, amuzată de expresia de panică de pe chipul meu.

– Nu-ți face griji. Savoy este o navă bine condusă. Este ca mecanismul unui ceas, toate piesele ticăie și zbârnâie laolaltă

ca să ne pună pe noi la locul în care trebuie să fim în fiecare zi. Eu nu mă mai gândesc la asta. Doar merg de colo-colo, în sus și în jos. Beau un ceai și mănânc ceva când apuc, iar noaptea cad frântă de oboseală. Uneori nici nu mai am energie să îmi scot lenjeria intimă. Dar merită toată osteneala când îi vezi pe Fred și Adele Astaire dansând pe acoperiș.

– I-ai văzut? o întreb. Chiar i-ai văzut?

Am o poză cu amândoi în album. Aș da orice să dansez ca ei, fenomenal.

– Da, chiar i-am văzut! Acum ștergeam geamurile și în clipa următoare erau acolo, dansând quickstep în timp ce erau fotografiati. Nu știi niciodată ce se poate întâmpla la Savoy. Să te obișnuiești cu asta.

Este exact ce mi-am imaginat când mă gândeam să lucrez aici: vedete dansând pe acoperișuri, oameni importanți de la Hollywood. În asta consta magia pe care o găseam când rosteam „Savoy”.

– Și cum sunt americanii în realitate? întreb în timp ce îmi pun boneta plisată. Sunt la fel de fermecători precum spune lumea?

– Rochiile și pantofii sunt amețitor de frumoase. Ce e mai important e că lasă bacșișuri bune. O să îți meargă bine dacă se cazează un american la etaj. Economisește jumătățile de coroană și curând o să faci o liră. Înainte de venirea Crăciunului o să ai cinci lire în geantă. Arată cu capul spre Gladys.

– Sau o pudrieră la modă, dacă asta te pasionează.

Mă uit la pudriera de lângă patul lui Gladys.

– Oh, mă pasionează!

– Selfridges, se laudă Gladys. Am pus ochii pe ea de luni de zile. Nu e tare?

– Tu crezi că *tu* ești cea mai tare, bodogănește Mildred.

Aproape uitasem că era și ea în cameră. Gladys și Sissy își dau ochii peste cap.

Mă ridic și mă încălț cu pantofii care îmi fuseseră dați, negri ca noaptea, dar măcar aveau curelușă și cataramă. Fac o piruetă să le cer părerea colegelor de cameră.

– Ce ziceți? Merge?

Gladys zâmbește. Lui Mildred i se închide ochiul stâng ca într-un spasm. Sissy dă din cap aprobator.

– Da, Dorothy, spune, imitând perfect accentul irlandez al lui O'Hara. O să te descurci foarte bine. Facem din tine o cameristă demnă de Savoy.

Aș vrea să o fi cunoscut îndeajuns de bine încât să o iau în brațe. Aș vrea să-i pot săruta obrajii rotofei și să-i mulțumesc pentru votul de încredere pe care mi-l dă. În schimb, mă întorc la cuvertura de pe patul meu și îndrept cutele pe care le-am făcut stând pe ea. Un obicei pe care mi l-am făcut. Dacă nu-mi pot descâlci nodurile din inimă, mă văd nevoită să îmi petrec viața descâlcind orice altceva, aranjând lucrurile, curățând mizeria făcută.

„Aventuri minunate îi așteaptă pe aceia care îndrăznesc să le descopere.”

Mă gândesc la cuvintele lui Auntie Gert și simt bătaia neli-niștită de aripi ce-mi cuprinde inima. Dacă mă așteaptă aventuri aici, sunt pregătită să le descopăr.

– Bine, deci, spun. Cu ce încep?

Mildred și Gladys pleacă, fiindcă e după-amiaza lor liberă, iar Sissy mă duce jos la depozite și în zona de activități administrative, printr-un labirint amețitor de coridoare și camere, în care sunt depozitate tot felul de lucruri ciudate și surprinzătoare în același timp. Îmi arată biroul de contabilitate, unde funcționarii stau aplecați asupra birourilor, depozitele de papetărie și de articole de lux, magaziile cu articole de sticlă și porțelanuri, chiar și un atelier de fabricat și de reparat argintăria. De la depozitul de lenjerie luăm cearșafuri de pat, fețe de pernă și prosoape și le încercăm într-un cărucior. Apoi umplem un coș de răchită cu produse de curățenie și rezerve: pământufuri de șters praful, bureți de sârmă, lac de lustruit, lavete din piele de căprioară, tablete de săpun, prosoape de hârtie, garnituri pentru sertare și produse parfumate pentru cameră. După ce luăm tot ce aveam nevoie, împingem căruciorul pe un alt hol

lung, care duce către un ascensor de serviciu. Printr-o ușă deschisă se simte aer rece. Tremur în materialul subțire al uniformei mele și sper că nu am răcit din cauză că am stat în ploaie și am trăncănit cu bărbați ciudați cu părul roșcat ca de vulpe.

Pe când urcăm la etajul șase, Sissy se uită pe câteva coli de hârtie prinse laolaltă. Lista de menaj.

– Ne ocupăm întâi de apartamentul 601, spune. Este ocupat de domnișoara Howard, care vine din Pennsylvania. A sosit ieri seară. Este fiica unui magnat american din domeniul transporturilor maritime. O grămadă de pantofi de lux de probat.

Scot un sunet de uimire.

– Nu faci asta.

– Bineînțeles că o fac. Toate facem așa. Se sprijină neglijent de teancul de prosoape. Avantajele slujbei. Nu vom apuca să trăim viața lor, dar ce rău poate face un strop de parfum sau să probezi în fugă un pantof de mătase?

Sunt șocată.

– Dar dacă te prinde?

– Nu te prinde, altfel... și face un gest dramatic de parcă ar pune cuțitul la gât. S-a terminat cu tine. Ordine de concediere. Pe loc. Nu mai capeți vreo recomandare pentru o altă slujbă niciodată în viața ta și te așteaptă o viață de prostituție și depravare, fata mea.

Remarcă expresia înspăimântată de pe fața mea și bufnește în râs în timp ce ascensorul ne zguduie când se oprește. Dă la o parte grilajul, scoate căruciorul prin spatele ei și avansează pe hol.

Când ies din ascensor, sunt uimită să văd decorul. Este bogat și somptuos, într-un contrast evident cu funcționalitatea austeră a camerelor de jos. Ferigi elegante și palmieri imenși împodobesc în valuri ghivecele cu motive de salcie. Tablouri impresionante, cu rame aurii cu peisaje marine și balerine, îmbracă pereții. Abajururi Tiffany luminează diafan și dulce, iar candelabrele impunătoare aruncă o lumină strălucitoare precum a țurțurilor pe deasupra capetelor noastre.

Sissy îmi spune, privind peste umăr:

– Nu mai căsca gura. Stai să vezi apartamentele de pe partea cu lacul și sala mare de bal. Holurile astea or să ți se pară drumul de acces pentru personal.

Mă grăbesc să țin pasul cu ea, în timp ce picioarele mi se cufundă în țesătura moale a covorului. Trecem pe lângă doi domni care discută în fața unui tablou cu un vas care se clatină pe o mare învolburată. Unul dintre ei poartă ochelari mici și rotunzi. Este corpulent și îmbrăcat de cină. Celălalt poartă o ținută lejeră, pantaloni crem, cămașă albastră și o vestă tricotată de culoarea minții. Are o cravată galben-lămâie și părul negru este aranjat cu grijă într-o parte. Se sprijină de perete, iar gleznelor încrucișate îi scot la iveală șosetele ecoseze. Domnul cu ochelari își ridică privirea când trecem pe lângă ei.

Sissy îi salută pe amândoi.

– Bună ziua, domnule. Bună ziua, domnule Snyder.

Ne răspund amândoi la salut, iar domnul mai în vârstă mă privește cu atenție.

– Nu cred că te-am mai văzut, spune. Ești nouă? Are un ton autoritar, însă nu este lipsit de amabilitate.

Îngân un răspuns:

– Da, domnule, azi este prima mea zi aici.

– Ah, o achiziție nouă! Splendid. Bine ai venit la Savoy, cel mai mare și mai frumos hotel de lux din lume!

Colegul său râde.

– Este părerea ta, bătrâne. Directorul de la Waldorf Astoria ar putea să nu fie de acord!

Vorbește cu accent american. Apăsător și încrezător. În timp ce spune asta, ochii i se plimbă de la pantofii mei la bonetă și nu numai. Privirea lui mă face să mă simt incomod.

– Dar în mod clar ridici standardele, continuă. Personalul este mult mai drăguț decât anul trecut. Presupun că este o strategie de afaceri bine pusă la punct. Orice ca să atragă clienții!

Mă fac roșie în obraji în timp ce amândoi râd la această glumă.

– Nu vrem să vă reținem, spune domnul. E multă treabă de făcut. *Tempus fugit.*

O urmez pe Sissy pe hol. Când cotim pe un culoar, îmi arunc privirea peste umăr. Încă se uită atent.

– Cine era? întreb șoptit.

– Managerul, Reeves-Smith.

– Nu, nu el. Cel tânăr care era cu el.

– Lawrence Snyder. Prietenii îi spun Larry. Cineva important de la Hollywood sau ceva de genul. Vine în fiecare stagiune să recruteze talente noi. Le atrage în America, cu promisiunea că le dă roluri în filme. Pe el i-au căzut ochii lui Gladys. Nu poți să o învinovățești. E așa de chipeș. Și ce accent are!

– Mi s-a părut libidinos. Ai văzut cum te studiază din cap până-n picioare?

– Te-a studiat *pe tine*, poate. Îți prinde bine să ai ochiiăștia mari și frumoși și gleznelaște bine legate. Oricum, toți bărbații se uită în felul acesta la cameriste. Cel puțin la alea mai drăguțe. Ar fi bine să te obișnuiești cu treaba asta, domnișoară Dorothy Lane.

Stomacul mi se revoltă când o aud. Instinctiv, îmi duc o mână la obraz. Uneori încă mai simt durerea – pufnitura groaznică a pumnului său.

Când ajungem în dreptul unei uși cu lambriuri albe, Sissy bate ferm și strigă: „Curățenia!”. Neprimind niciun răspuns, descuie și intră. Agăț un semn pe care scrie „Se face curățenie” pe mânerul clantei, apoi închid ușa după noi.

Apartamentul îți taie respirația, o etalare ametoitoare de candelabre de cristal și lemn de nuc lăcuit. Un șezlong ornamental este amplasat lângă o fereastră mică și scaune din mobilierul Hepplewhite sunt dispuse în jurul unei măsuțe de cafea din lemn de mahon. Renumitul pat Savoy este suficient de spațios încât să încapă cinci persoane. Chiar și cu lenjeria șifonată și fețele de pernă cu pliuri, tot e ceva extraordinar. La instrucțiunile lui Sissy, verific jaluzelele, aprind și sting luminile să mă asigur că funcționează și dau drumul la robinetele de apă ca să verific că nu picură.

– Ce ciudat să umblu prin lucrurile unei persoane pe care nu am cunoscut-o și pe care probabil nu o voi cunoaște niciodată,

remarc eu în timp ce scoteam lenjeria patului. Sunt obișnuită să aranjez camerele doamnelor tinere pe care le vedeam zilnic.

– Îmi place anonimatul, spune Sissy, punând cearșafurile murdare într-un teanc bine ordonat. Îmi convine să intru și să fac curat în timp ce ei sunt în oraș, la prânz sau la cocteiluri. Nu m-a atras niciodată toată bârfa și familiaritatea care există într-o casă particulară. Partea amuzantă din munca de aici este să îți imaginezi într-a cui cameră ești. Ia uite mânușile alea negre până la cot de pe scaun. Cui crezi că i se potrivesc? Unei roșcate înalte cu râs vulgar.

– Sau poate unei brunete scunde cu glezne groase, adaug.

Chicotim și continuăm să plăsmuim imagini din ce în ce mai teribile despre cine ar putea să fie domnișoara Howard din Pennsylvania și, în timp ce ridic coliere frumoase de pe măsuța de toaletă, îmi imaginez gâtul palid pe care îl vor împodobi cu pietrele lor de smarald și jad. Desfac capacul unui ruj și văd buze perfecte de un roșu aprins și semnele lăsate pe un pahar de șampanie. Inspir mirosul de lemn de santal și trandafir când șterg praful pe lângă sticlele de parfum și cremele de față. Admir o pernuță de voiaj, plimbându-mi degetele peste un fluture brodat magistral cu fir de mătase. Pipăi țesătura bogată a fiecărei rochii elegante, satinul fin al fiecărui pantof, luciul neted al perlelor Ciro și, pentru un moment extrem de plăcut, nu mai sunt Dorothy Lane, fata unui fermier din Lancashire, ci fiica unui magnat american care se ocupă cu transporturi maritime, înconjurată de lucruri rafinate ce îmi fac viața perfectă.

Muncim metodic, urmând o rutină bine pusă la punct, facem paturile ca la carte, umflăm pernele pufoase, împăturim prosoapele groase, schimbăm hârtia parfumată din sertare și punem biscuiți Marie, proaspăt scoși din cuptor, în cutiile de argint de pe noptiere. Munca este intensă și timpul trece repede.

Când terminăm și ultima cameră de pe tura noastră, îndrept o ultimă cută de pe cuvertură. Totul este în ordine. Camera, din nou, în deplină ordine. Fac un pas în spate ca să admir ce am muncit și mă gândesc la ce a spus Teddy odată, când mă privea în timp ce călcam rufe pe până le netezeam perfect: „În viață nu

poți să ai mereu cearșafuri scrobite și pliuri perfecte, Dolly. Uneori mai apar și cute și îndoituri, oricât de mult întinzi și netezești”. Vorbea așa de înțelept și de frumos. Asta face ca tăcerea pe care a lăsat-o să fie cu atât mai greu de suportat.

Sissy se uită la mine.

– Un bănuț pentru gândurile tale.

Scot un oftat lung:

– Ce n-aș da ca necazurile din viața noastră să poată fi șterse la fel de ușor. Ar fi ceva, nu?

Mă privește cu atenție pe moment.

– Cum îl cheamă pe necazul ăsta al tău? Pe al meu Charlie. A fugit cu prietena mea cea mai bună.

Ezit. Nu vorbesc des despre el, dar Sissy are ceva care mă face să îmi doresc să fiu deschisă.

– Teddy, așa îl cheamă.

– Și ce a făcut Teddy de a încurcat lucrurile?

Mă uit la ea și apoi în jos, la picioare.

– Nimic, Teddy nu a făcut absolut nimic.

5

TEDDY

*Spitalul militar din Maghull pentru răniții de război, Lancashire,
martie 1919*

„Mă întreb dacă aş putea să îți mai zăresc chipul printre nori.
Fiindcă uneori uit de tine.”

Patul meu este ultimul, dintr-un șir lung de douăzeci de paturi din salon. Ceea ce înseamnă că eu sunt ultimul hrănit și ultimul la vizita medicală când sunt medicii de gardă, dar mai înseamnă și că stau lângă geam, iar pentru asta, aş rămâne ultimul în toate.

Printr-o simplă mișcare a capului, pot privi cerul și dealurile din depărtare. Pot urmări vremea și cum se rostogolesc norii peste Marea Irlandeză. Pot să mă întorc cu spatele la cei din salon și să uit complet că sunt aici.

Astăzi cerul este de un albastru aparte. Albastrul viorelor. O priveliște binevenită după rafalele necruțătoare de ploaie cenușie de ieri. Infirmiera îmi spune că speră să facă o plimbare în parc mai târziu.

– Este minunat afară, spune, cu vocea veselă și senină. Se pare că a venit primăvara, în sfârșit.

Nu vorbesc. Abia o remarc, în timp ce privesc atent pe fe-reastră și urmăresc un fluture care dansează în jurul tocului de

la geam. Este neobișnuit să vezi fluturi în perioada asta a anului. Un fluture Ochi de păun, sau poate că este Doamna pictată. Uit. Știam speciile de fluturi atât de bine. Orice fluture ar fi fost, infirmierele i-au dat drumul afară de multe ori, dar el se întoarce mereu.

– Ți-am mai adus scrisori să-ți citesc, continuă infirmiera. Încep?

Îmi întorc capul spre ea. Stă pe un scaun mic lângă pat. Își aranjează fusta pe genunchi. Își dă după ureche o șuviță de păr. Dau din cap aprobator. Ce altceva pot să fac? Este aici acum. Spune că scrisorile mă vor ajuta să îmi amintesc.

Desface scrisoarea și începe să citească.

5 octombrie 1916

Multi-iubitul meu Teddy,

Am privit cerul azi de dimineață. Nu am aruncat doar o privire rapidă din cauza unei păsări care mi-a zburat deasupra capului, ci chiar m-am uitat atent, cum îmi spuneai tu mereu să fac. Am rămas complet nemișcată și nu am făcut altceva decât să privesc. Era tot de culoarea piersicii și a zmeurei. Ieri a fost de un gri moale de catifea, ca moleschinul*. Mă întreb dacă cerul arată la fel și în Franța. Îmi imaginez că este oarecum diferit. Mai închis.

Îți amintești când ne întâlneam la podul de piatră și stăteam așezați pe marginea lui, bălăngănindu-ne picioarele și clătinându-ne ca trestii în bătaia vântului? Tu spuneai: „Ascultă râul”, „Ce auzi?”. Râdeam de tine. Nu auzeam decât apa. Dar când am ascultat cu adevărat, am auzit alte lucruri: foșnetul vântului prin iarbă, zumzetul aripilor de libelulă, pleoscăitul unui pește care a prins o mușcă de la suprafață. Când mă uitam la apă, vedeam doar reflecțiile noastre și umbrele norilor. Dar tu mi-ai spus să mă uit dincolo de suprafață și, încet, ochii mei s-au adaptat și am văzut un pește. Și, ca prin miracol, un întreg banc era acolo. Fuseseră acolo tot timpul, dar eu nu-i vedeam. Nu mă uitam cum trebuie. Apoi au început să

---

* Moleschin – țesătură rezistentă de bumbac, foarte netedă și cu aspect de piele. (n.red.)

apară tot felul de lucruri din întuneric: lucirea unei monede, jucăria unui copil, sclipiri de roz și auriu pe când un păstrăv înota rapid la suprafață.

Eu îmi amintesc.

Mă alină să știu că privim amândoi același cer. Dacă ne-am uita mai atent, ce am putea vedea, Teddy? Mă întreb dacă aș putea să îți zăresc chipul printre nori. Fiindcă uneori uit de tine. Mă lupt să îmi amintesc chipul tău, la fel cum mă chinuiam să văd peștii aceia. Dar mă uit în continuare, caut în continuare și dintr-odată te zăresc, la fel de clar de parcă ai sta în fața mea. De parcă ai fi fost acolo tot timpul.

Trebuie doar să te caut mereu și te voi găsi.

Nu mă uita, Teddy. Caută-mă.

*Micuța ta,
Dolly
X*

P.S.: Am prins frunzele și mi-am pus o dorință, așa cum mi-ai arătat tu. Nu e nevoie să îți spun ce dorință mi-am pus.

Cuvintele citite o tulbură. Uneori apropie o batistă mică de bumbac de obraz ca și își ștergă lacrimile. Poate că și ea a scris astfel de scrisori cuiva. Poate că îi trezește amintiri proprii.

– Vrei să-ți mai citesc una? Întreabă.

Îmi îndrept din nou privirea spre fereastră. Mă uit atent la copacii înmuguriți care anunță o viață nouă. Ridic din umeri.

– Știi că e greu, îmi zice, dar îți face bine să le ascuți.

Îmi pune o mână pe umăr, în semn de consolare.

– Te vor ajuta să îți amintești, cu timpul.

Întorc capul încet, ca să o privesc. Îmi simt ochii greoi și oboșiți. Ea pare absentă, departe. Alege un alt plic de pe genunchi, scoate paginile și continuă să citească.

12 noiembrie 1916

Mult-iubitul meu Teddy,

Au trecut opt luni de când ai plecat și toate s-au schimbat atât de mult. Mobilizările sunt atât de dure. Toți cei care sunt apti să lupte au plecat acum, chiar și cei însurați. Cei rămași – fie din cauză că sunt prea tineri, fie că sunt prea bătrâni sau infirmi, plutesc în derivă prin sat precum semințele de păpădie. Se simt vinovați și inutili și își doresc să fie acolo, să lupte cu voi toți. Le spun că ar trebui să fie recunoscători că nu sunt acolo și că aș fi dat oricât să te fac mai tânăr cu un an sau doi, ca să fi rămas aici cu mine.

Aici toți facem ce putem. Eu tricotez în cea mai mare parte a timpului. Ciorapi, mănuși și alte accesorii. Se pare că sunt aproape la fel de nepricepută la tricostat cum sunt și la cusut, dar, dacă insist, aș putea să fac progrese. Alte fete fac budincă de Crăciun și o trimit la voi și la toți cei care ajută pe la ferme. Își spun „Armata de uscat”.

Mi-am terminat treaba la casa cea mare și lucrez la fabrica de armament de când am împlinit optsprezece ani. E grea munca, dar orice e mai bine decât treburile casnice și se plătește mai bine. Purtăm pantaloni! Ne înregistrăm la sosire și la plecare și încărcăm obuzele cu pulbere de TNT.

Ne spun „fetele-canar”, fiindcă expunerea la pulbere ne face pielea galbenă. Este periculos ce facem – în sud, la o fabrică din Faversham, a avut loc o mare explozie, dar măcar fac ceva util și uneori, când stăm pe iarbă și ne luăm pauza de ceai, suntem chiar fericite. Știu că nu ar trebui să ne simțim așa fiindcă este război, dar Ivy Markham spune că nu poți să fii plângăreț tot timpul. Ne simțim cumplit când una dintre fete primește o telegramă de la Rege. Oh, este îngrozitor, Teddy! Nu știm ce să spunem și știu că toate simt la fel ca mine – ușurare, fiindcă nu sunt vești despre ai noștri, dar este groaznic să te gândești la asta când cineva tocmai a pierdut pe cineva drag inimii lui.

Data viitoare o să încerc să îți dau vești mai bune. Mama spune că nu ar trebui să îți povestesc lucruri triste. Zice că treaba noastră, a femeilor de acasă, este să vă înveselim.

Micuța ta,

Dolly

X

P.S.: Am primit aparatul foto. Cred că e bine că l-ai trimis, mai ales că a fost interzis de Ministerul de Război. Ar fi absurd să dai de necaz dacă ofițerii ar afla că mai ai un aparat foto, și chiar mai rău dacă ar ajunge pe mâinile inamicului. Îl păstrez cu grijă până când te întorci acasă.

Camera este scăldată în liniște, cu excepția momentelor în care mai tușește vreun pacient. Mă uit pe geam departe, la coșurile fabricilor, înălțându-se spre nori ca niște degete soioase. Infiriera îmi spune că, în timpul războiului, acolo era o fabrică de bombe. Acum fabricau mănuși de damă. Uneori totul pare atât de lipsit de sens.

– Încă o scrisoare? Întreabă.

Dau din cap dezaprobator. Ce rost are? Cred că mi-a citit scrisorile astea de mii de ori și tot nu-mi amintesc de această fată pe nume Dolly care îmi spune lucruri atât de frumoase. Întind mâna și iau paginile pe care le ține ea. Sunt mânjite cu pece-tea spurcată a războiului. Mi-a spus că le-au găsit în buzunarul de la pieptul mantalei mele. Ditamai teancul, păstrat la piept. Împăturesc paginile cu multă grijă, urmând pliurile deja formate. Tremurul mâinilor mele face dificilă o treabă ce altădată ar fi fost simplă.

Îmi ia paginile și mă bate ușor pe mână:

– Ceai?

Aprob.

– Două cuburi de zahăr?

Aprob din nou din cap. Atâta lucru îmi amintesc și eu, două cuburi de zahăr la ceai. Îmi amintesc numele pisicii, data de naștere a mamei, cum să fac păpușele din paie. Lucruri banale. Restul este în ceață, viața mea de odinioară, aparent fericită, a fost ștearsă încet de anii de război, și mi-au rămas doar coșmarurile care mă bântuie.

Doctorii sunt îngrijorați de starea mea. Mă înțepă, mă împung, își notează observațiile. Cuvinte pe care eu nu le înțeleg sunt folosite pentru o afecțiune pe care ei nu o înțeleg: manii, halucinații, mutism isteric. Le-am văzut observațiile. Dar, în

ciuda multiplelor tratamente pe care mi le-au aplicat – hipnoză, șocuri electrice, terapie prin artă, băi calde – nu mă pot vindeca și nu vor să mă trimită acasă. M-au catalogat: „Încă nediagnosticat, anxios”. Un apelativ fantezist pentru ceea ce bărbații numeau nevroză de război. Cu toții cunoșteam pe cineva care a fost lăsat la vatră cu probleme de anxietate. „Fără fibră morală” era altă etichetă pe care o foloseau ofițerii. Tânărul din patul de lângă mine spune că trebuie să mă adun, că dacă mai continui să țip noaptea și să vorbesc despre ce am văzut, mă vor trimite la azilul local. Și fata asta care îmi trimite scrisori, Dolly, îmi povestește atâtea lucruri minunate pe care spune că le-am văzut și făcut. Ce mare păcat că nu le mai pot face acum.

Armele s-au potolit, dar eu încă lupt în războiul meu.

Tot ce am acum sunt războiul, infirmiera și fluturile de la geam.

6

DOLLY

„Privești. Ți imaginezi lucruri. Pun pariu că vezi imagini în nori.”

Camera de hotel este întunecată și străină când mă trezesc. Rămân întinsă în pat, nemișcată, ascultând răsuflarea fetelor, zgomotul vreunui arc din saltea care sare la mișcarea lor, foșnetul lenjeriei când se agită în somn. Totul este atât de bizar și de nou. Nu am crezut vreodată că îmi va fi dor de sforăitul lui Clover, dar chiar îmi este. Mai aud și alte zgomote, semn că hotelul se trezește: apa care curge prin conductele îndepărtate, pocnetul unei dușumele tensionate de la etaj, fluierul unui hamal, clinchetul sticlelor de lapte din curtea de sub fereastră. Mă gândesc la zgomotele cu care eram obișnuită să mă trezesc la Mawdesley: cocoșul, sunetul vântului prin jgheaburile casei, ciocănitul piciorului scurt al mesei din bucătărie, când mama îl freca cu zahăr și săpun până îi sângerau degetele. A freca masa aia săptămâni întregi, de parcă ar putea șterge cumva cuvintele din telegrama în care era anunțată că tata căzuse la datorie. Ciocănitul acela neîncetat devenise exprimarea durerii noastre, până când nu am mai rezistat și am sprijinit piciorul beteg al mesei cu cartea *The Adventure Book for Girls*. Ciocănitul s-a oprit. Mama a continuat să plângă. Pentru asta nu aveam leac.

Instinctiv, bag mâna sub pernă după fotografie, dar ating cu vârful degetelor paginile cu note muzicale. Atingerea lor mă ajută să rememorez: ochi cenușii, păr roșcat, momentul unui ceva nerostit. Mă gândesc la muzica așternută pe pagini: necântată, neiubită. Nu-mi dă pace, exact ca o mâncărime pe care nu o pot scărpinga. Caut din nou fotografia și o scot din ascunzătoare, strângând-o la piept în timp ce dau cuvertura la o parte, îmi înfășor o pătură în jurul umerilor și mă furișez la fereastră, pășind pe podeaua rece. Lămpile cu gaz aruncă o lucire stranie peste curtea în care se află ieșirea din spate a bucătăriilor, luminând camera destul de bine cât să îi pot zări chipul. Mi se rupe sufletul când îi văd imaginea. Atâtea întrebări fără răspuns. Atâta durere. Atâta suferință și furie – și, cu toate astea, atâta iubire; o dorință instinctivă de a-l strânge în brațe. Îl apropii strâns de pieptul meu, exact cum am făcut în ziua în care a fost făcută fotografia. De-aș putea să-i mai simt căldura încă o dată. Mi-ar fi de ajuns.

Sub geamul meu, hamalii și băieții de la aprovizionare descarcă marfa din vagoane și furgoane după ce au venit de la piață. Se mișcă rapid, cei de pe furgoane dau lăzile cu legume și fructe din mână-n mână următorului, până la capătul rândului. O roșie stricată aterizează în capul cuiva și eu zâmbesc în timp ce victima aruncă alta înapoi. În scurt timp, toată lumea se bate cu ce le vine la îndemână: portocale, lămâi, nuci. „Scandalagii prostuți!” șoptesc.

În spatele meu aud un arc de saltea pocnind. Mă întorc și o văd pe Sissy ridicată în pat și privindu-mă. Tresar când o observ, apoi chicotim amândouă.

– Ce faci? întrebă în șoaptă.

– Mă uit.

– La ce?

– Mai nimic, ridic eu din umeri.

Își pune pătura pe umeri și vine lângă mine la geam. Stăm așa un timp, cu fruntea lipită de geamul rece, și privim hamalii care se tachinează.

– Ești o visătoare, Dolly.

– Ce vrei să spui?

– Privești. Îți imaginezi lucruri. Pun pariu că vezi imagini în nori.

Are dreptate. Fac asta.

Privim cum lampagiul merge pe stradă cu prăjina și scara, stingând felinarele, în timp ce zorii zilei își fac apariția pe cer într-o nuanță cenușie.

– Ai pierdut pe cineva? întreabă.

Șovăi. Ce înseamnă să pierzi? Îmi pun vârful degetului pe geam, desenând peste condensul format de respirațiile noastre.

– Da.

– Și eu. Pe Somme. Era acolo doar de câteva luni. Fratele meu, Davey.

Se întoarce și îmi arată cu degetul fotografia de pe noptieră.

– El e. Un ticălos chipeș.

Îmi pun mâna peste mâna ei.

– Îmi pare rău, spun. Dar nu este niciodată suficient.

– A lăsat o soție și doi copii, o mamă și o soră. Tuturor ne pare rău. Soția lui spune că ar fi fost mai ușor de suportat dacă ar fi lăsat o scrisoare de adio. Dar nu au găsit nicio ultimă scrisoare în buzunarul lui. Nu era stilul lui Davey al nostru. Nu le avea cu scrisul sau cu sentimentalismele.

Desenează o inimă pe geam și o privim în timp ce se estompează.

– La tine cum a fost? Cum a murit?

Discuția ne este întreruptă de ceva ce lovește geamul cu un zornăit și ne face să țipăm și să ne dăm înapoi. Tragem cu ochiul în jos și vedem că unul dintre hamali rânjește la noi. Are o mână plină cu nuci și le aruncă și pe astea înspre geamul nostru.

Sissy deschide geamul. O rafală de aer rece îmi ciupește pielea, iar ea scoate capul afară.

– Heei! strigă. Ia vezi!

Hamalul îi trimite o bezea și își vede de muncă.

– Ce obraznic! spune, în timp ce închide geamul și își strânge mai bine pătura pe umeri.

– Îl cunoști?

- Billy Morris. Are bucurii la mine.

- Și?

- Și ce?

- Tu ai bucurii la el?

Se înroșește în obraji, iar pe buze îi înflorește un zâmbet pe buze.

- Poate.

- Ce a fost asta?

Ne întoarcem amândouă și vedem că Mildred s-a trezit.

- Dolly, spune Sissy. Le face ochi dulci hamalilor.

Îi trag o palmă peste umăr.

- Ba nu!

Mildred se uită la mine cu aceeași privire plină de înțeles.

- Ei, Dolly ar trebui să aibă grijă să nu își facă vreo reputație înainte să ia primul salariu.

Eu și Sissy ne uităm una la cealaltă și bufnim în râs.

Mildred își dă cuvertura la o parte și se dă jos din pat.

- Serios, parcă ați fi copii de școală.

Pleacă din cameră, trântind ușa după ea.

- Ce e cu ea? Întreb, cățărându-mă înapoi în pat și strângându-mi puternic genunchii la piept ca să mă încălzesc.

- Nimic, spune Sissy. Tocmai asta e și problema. Are nevoie de o tăvăleală bună, asta e. E o înțepată!

Baia fetelor de la hotel arată ca Piccadilly Circus într-o seară de vineri. Câteva manichiuriste de la salonul de coafură își spală ciorapii în chiuvete. Surprind frânturi din conversația lor, ceva despre un producător de filme de la Hollywood care face ochi dulci uneia dintre ele. Mi-ar plăcea să aflu mai multe, dar pleacă și baia se umple de o groază de cameriste limbute.

- Manichiuristele se cred mai bune decât noi, spune Sissy. Nu locuiesc aici, dar le place să ne folosească baia când au nevoie. Nu știu de ce nu-și spală lenjeria acasă.

Polița îngustă de sub oglindă este un morman de bonete și ace de păr, iar noi toate ne agităm și ne facem loc să vedem în oglindă cum arătam. Brațe subțiri și coate ascuțite îmbrăcate

În rochii albastre se lovesc și se bat pe locuri. Eu stau ridicată pe vârfuri, cercetându-mă pe deasupra capetelor din fața mea. Nu este prima dată când îmi doresc să fi fost mai înaltă. „Nu ești suficient de înaltă, următoarea la rând”. Am auzit cuvintele astea de atâtea ori, uneori chiar înainte să apuc să fac măcar un pas de dans.

Sissy mă împinge de la spate, trimițându-mă în față.

– Haideți, fetelor. Mai lăsați-le și pe altele.

Într-un freamăt de iritare, marea de trupuri din fața mea dispăre încet și într-un final mă aflu și eu în fața oglinzii. Sunt palidă și obosită după noaptea agitată și îmi ciupesc obraji ca să le dau puțină culoare.

– Uite, dă-te cu asta.

Gladys îmi dă un fard de obraz.

– Nu știi niciodată cu cine te întâlnești.

Face cu ochiul și își dă și ea cu puțin fard în obraji.

– Trebuie să arăți cât mai bine.

– Credeam că nu avem voie să ne fardăm.

– Nu avem. Îți dai doar atât cât să arăți mai puțin moartă, și în același timp suficient de puțin cât să nu observe O'Hara.

Refuz oferta și mă concentrez să-mi aranjez bucele rebele într-un fel, înainte să-mi pun boneta plisată.

Sissy îmi dă un ruj.

– L-am luat de la Woolworth săptămâna trecută. Se numește Vermillion.

Ea și-a dat deja puțin ca să scoată în evidență „arcul lui Cupidon”, exact ca actrițele din filmele mute. Își țuguie buzele și își privește imaginea în oglindă.

– Ei, ce părere ai?

Mă întorc spre ea să o văd.

– Ce mai, ești Mary Pickford!

Râde și se șterge cu un șervețel.

– Uite. Încearcă și tu.

Nu pot să rezist. Răsucesc partea de jos a tubului auriu. Muchia oblică alunecă ușor peste buzele mele. Îmi frec buzele

una de cealaltă, le netezesc de la un capăt la altul și mă aplec mai bine spre oglindă ca să mă văd mai atent.

– Nemaipomenit.

O fată de lângă mine spune că mă prinde.

– Ești nouă? mă întrebă.

– Da. Sunt Dolly.

– Îmi pare bine să te cunosc, Dolly. Eu sunt Tallulah.

Mimează perfect accentul sudic târăgănat al Tallulei Bankhead. Râd.

– Ai văzut-o în *The Dancers*? A fost atât de frumoasă.

– M-am dus în fiecare seară timp de o săptămână, răspunde. Mi-am pierdut un pantof în goana de a ajunge la galerie, în prima seară. M-am dus acasă în ciorapi. M-am ales cu o palmă după ceafă de la mama.

Sissy bate din palme ca să ne atragă atenția.

– Fetelor, spune, imitând cum poate ea mai bine accentul irlandez. Totul trebuie să fie curat și în ordine. Boneta albă plisată și șorțul așezate într-un fel anume, pantofii lustruiți oglindă, părul ondulat și prins perfect.

Se oprește și se uită la mine:

– Pe toți sfinții, Dorothy Lane. Uite cum îți stă boneta. Așa ceva nu se face!

Chicotesc în timp ce ea mă ajută să îmi prind boneta cum trebuie, dar veselia ne este întreruptă de o bătaie bruscă în ușă.

– Fetelor, sper că o să vă păstrați voioșia asta toată ziua la muncă.

– Cine e? o întreb în șoaptă pe Gladys.

– Cutler, hamalul-șef.

Vocea continuă de dincolo de ușă:

– Prea multe expresii posace pe hol în ultima vreme. Nu fac bine *ambianței* hotelului. Haideți, grăbiți-vă să coborâți. E aproape și jumătate. Domnișoara O'Hara va sosi în inspecție curând.

Gladys spune despre Cutler că este un tip plin de toane:

– Acum este bun ca pâinea caldă, iar în secunda următoare te-ar împușca pe loc dacă faci ceva necorespunzător. Nu-ți băga